

Analýza funkcionálních dat v praxi

Jan Kolářček

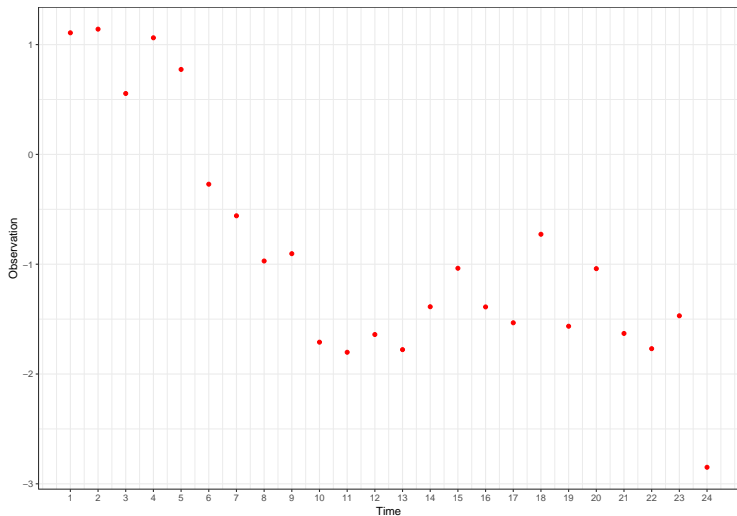
Ústav matematiky a statistiky, Masarykova Univerzita, Brno

Brno 2018

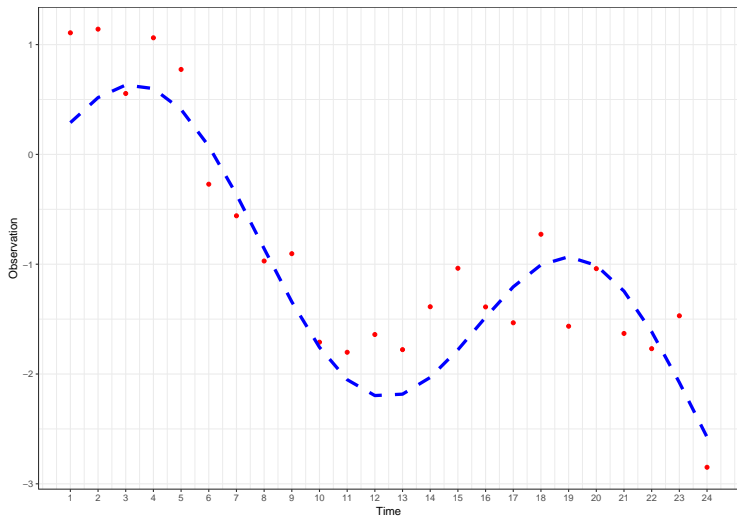
Analýza funkcionálních dat – FDA

Functional Data Analysis

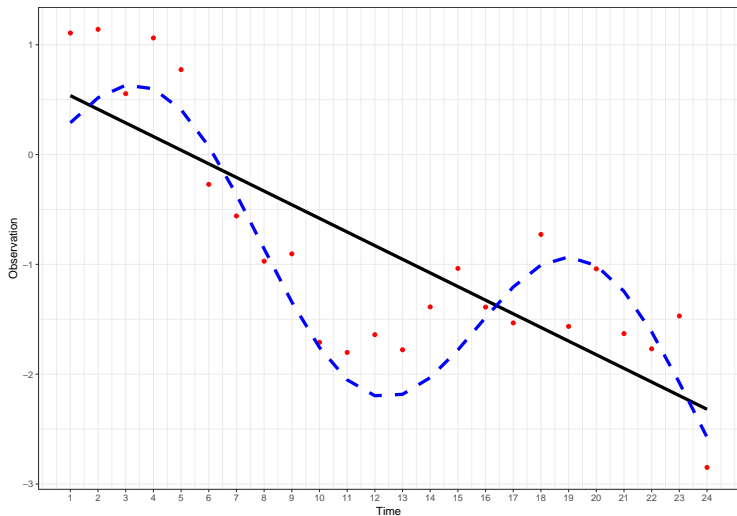
Proč **funkcionální** data a co to znamená?

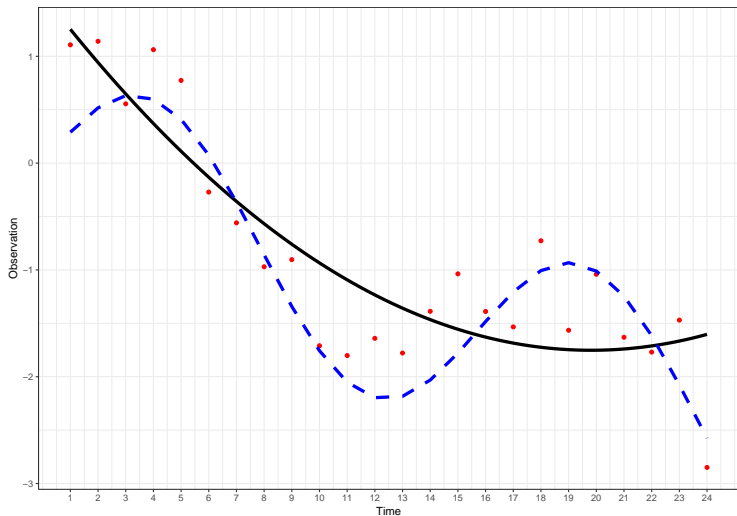
Data

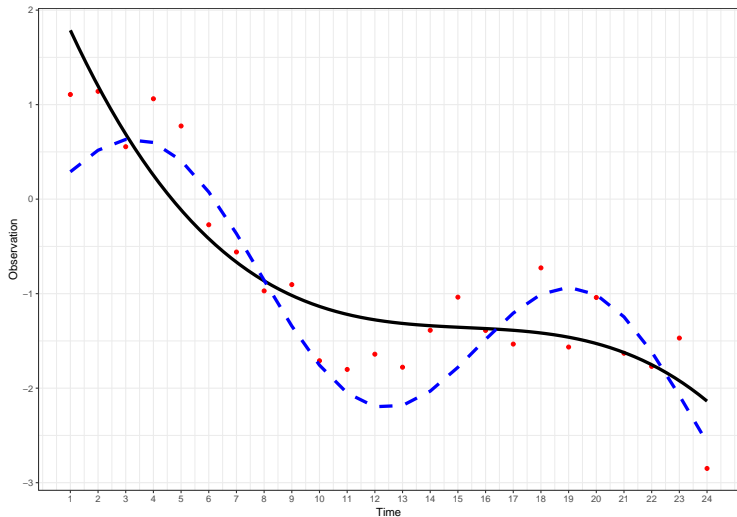
Data

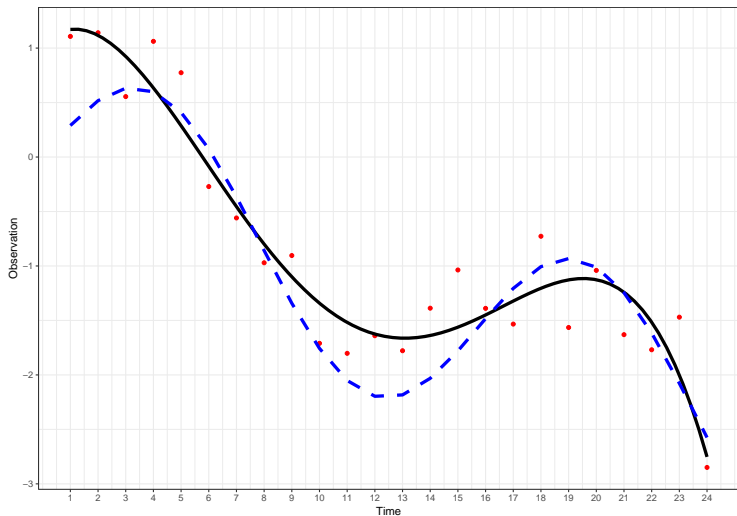
Lineární model – přímka

Lineární model – parabola

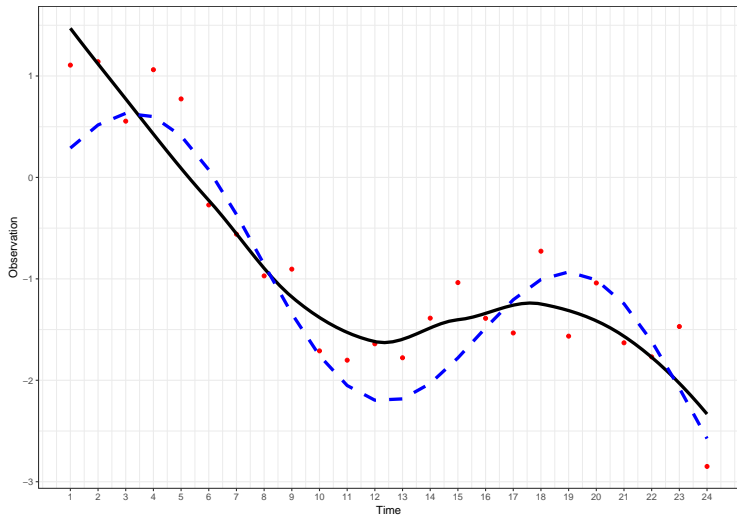

Lineární model – polynom st. 3

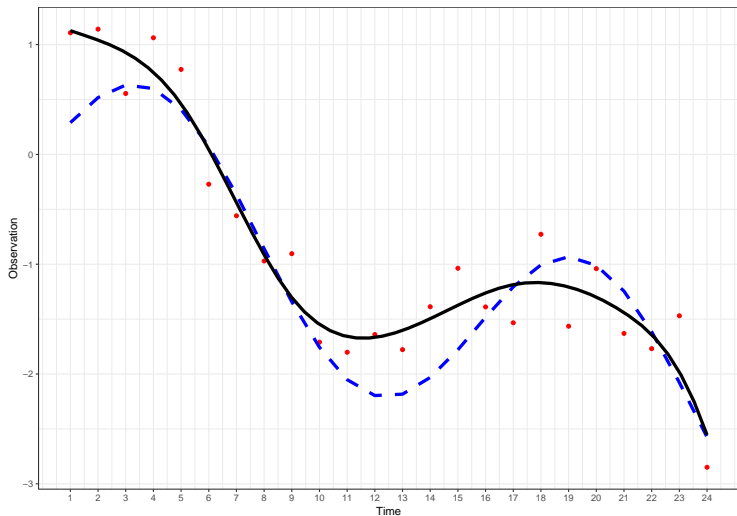

Lineární model – polynom st. 4

Neparametrický model – vyhlazování

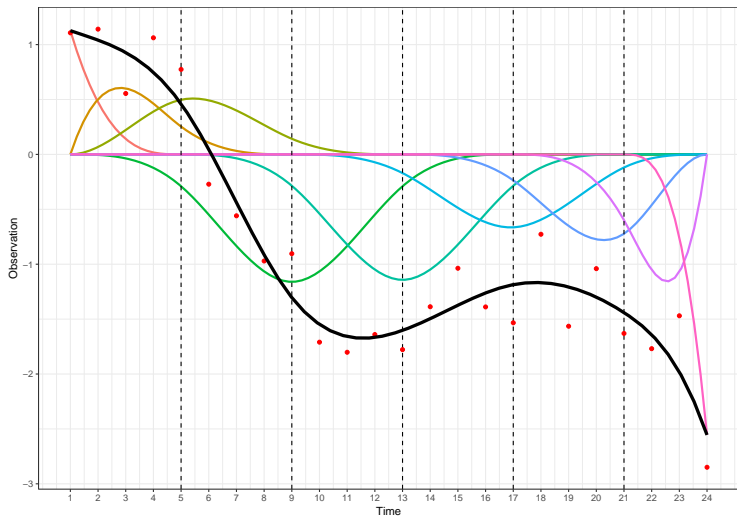
FDA - odhad

B - splines

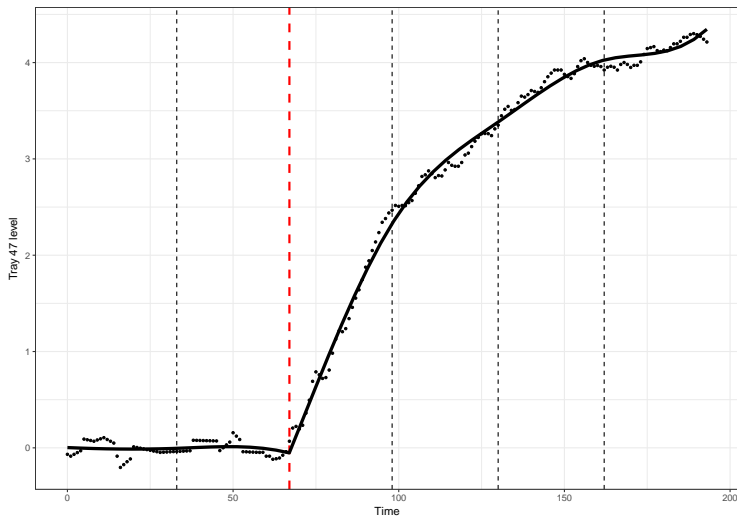
B - splines

B - splines

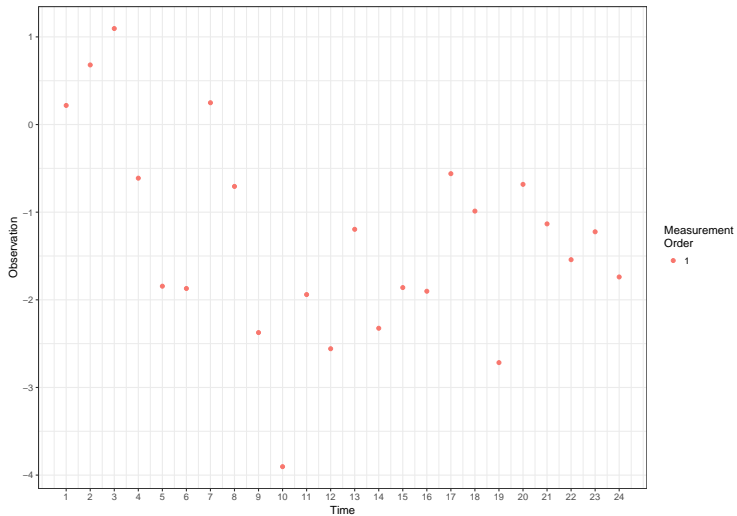
Konstrukce

B - splines

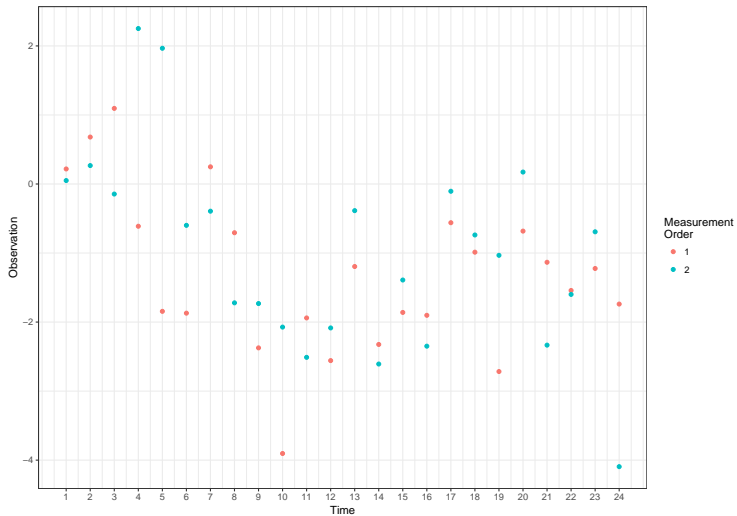

Vícenásobné uzly

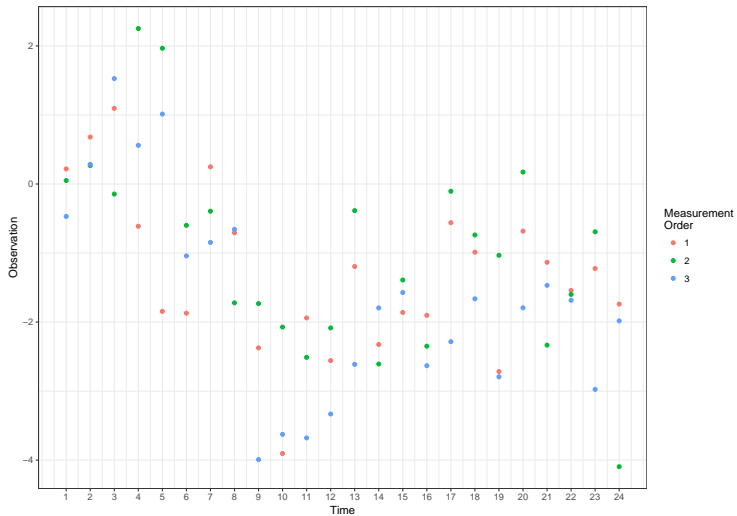
Opakovaná měření

Opakovaná měření

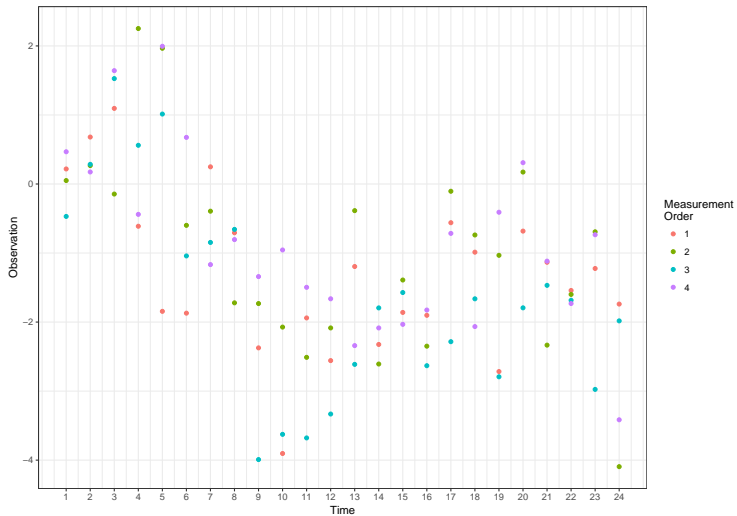

Opakovaná měření

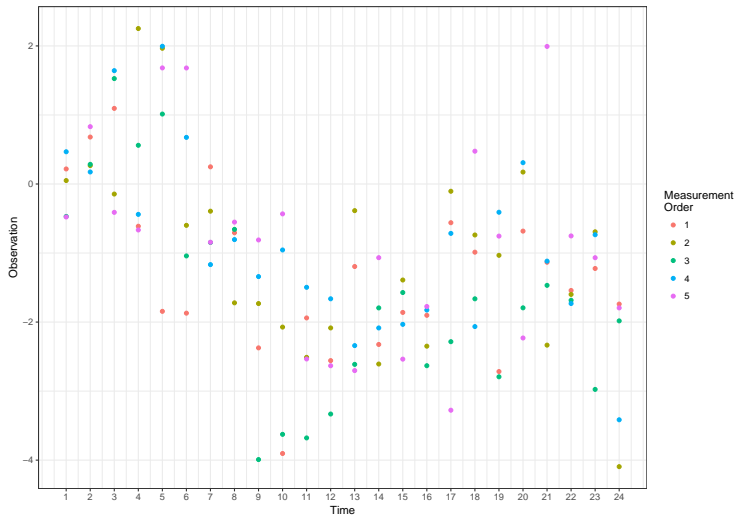

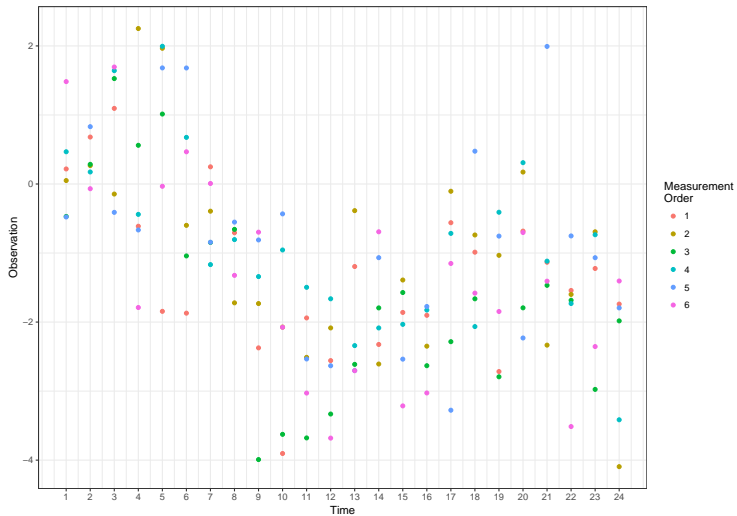
Opakovaná měření

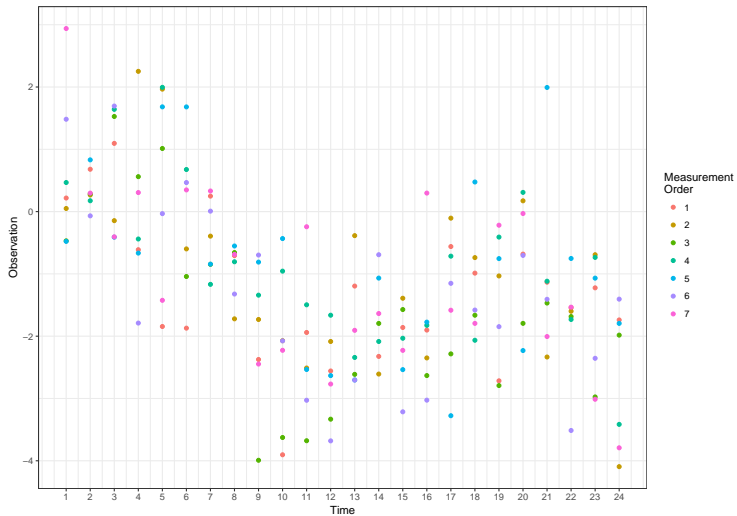
Opakovaná měření

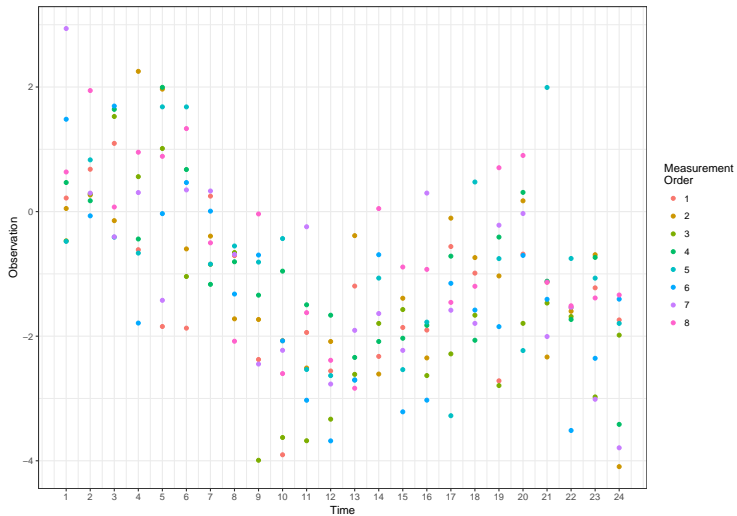
Opakovaná měření

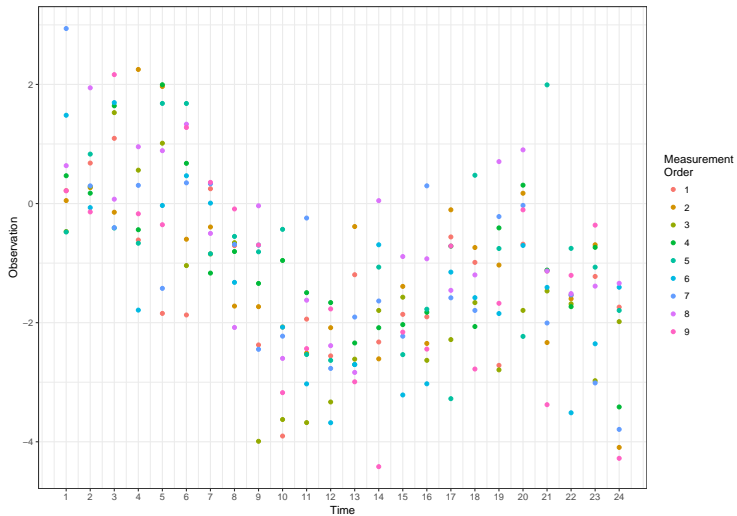
Opakovaná měření

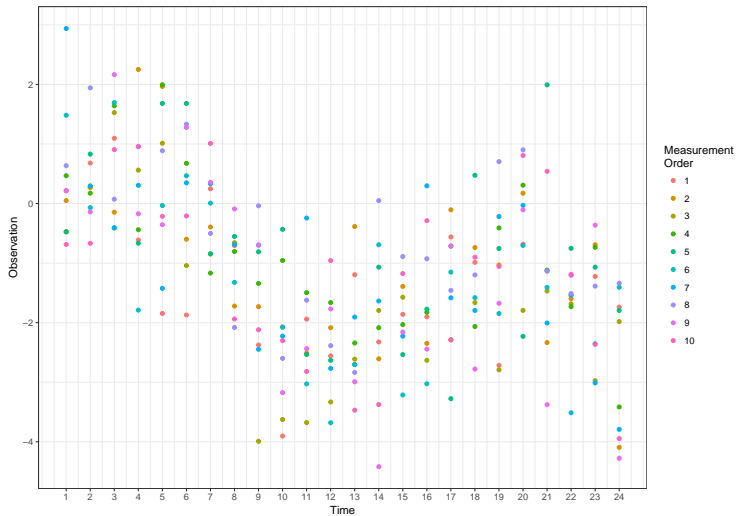
Opakovaná měření

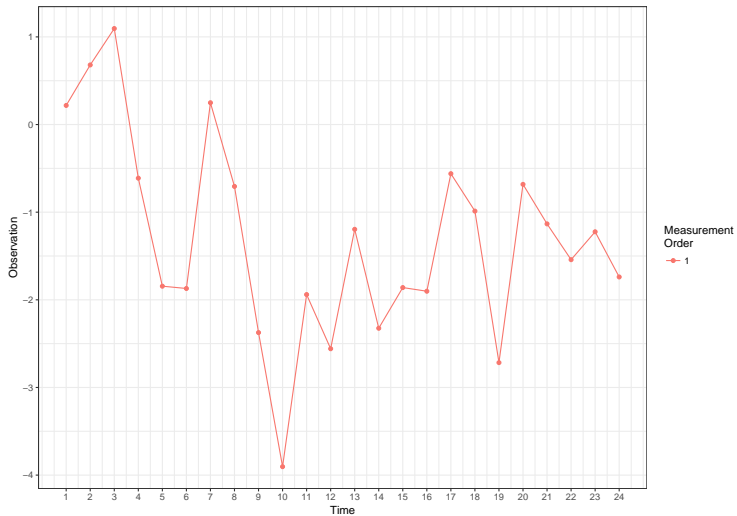
Opakovaná měření

Opakovaná měření

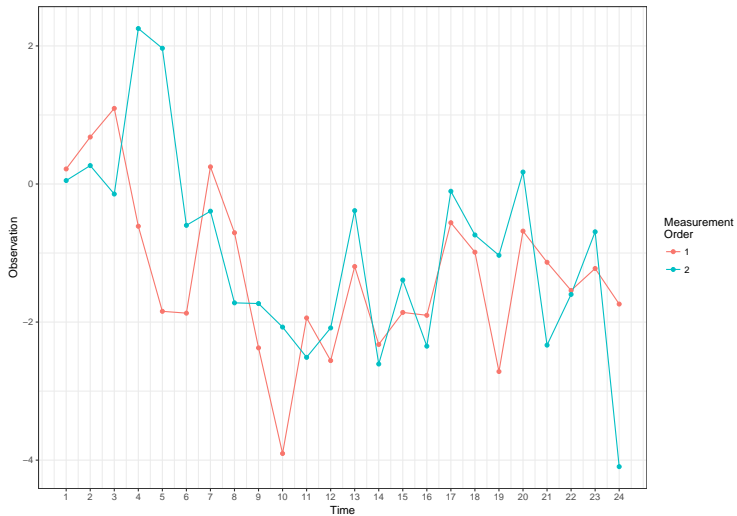

Opakovaná měření

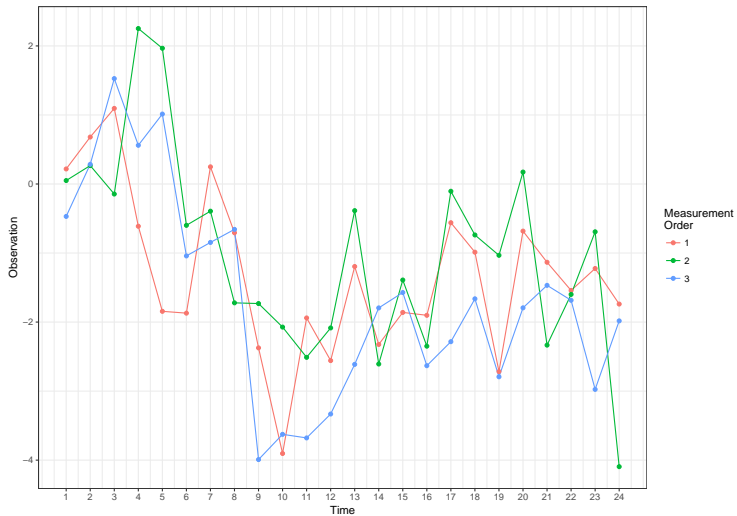

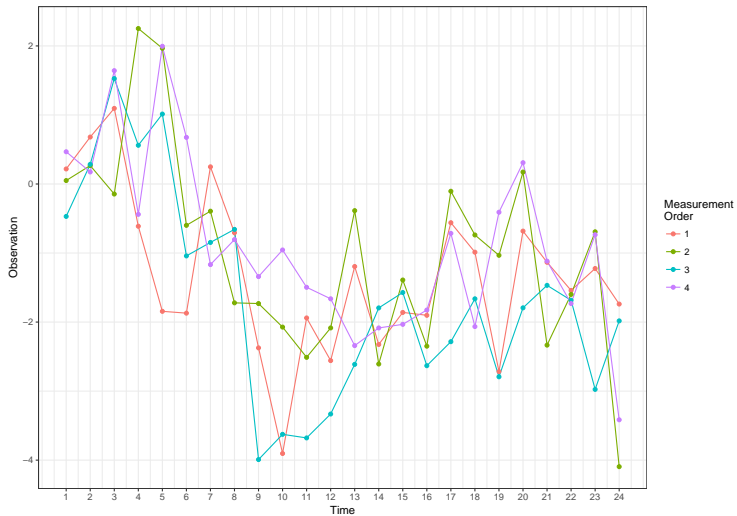
Opakovaná měření

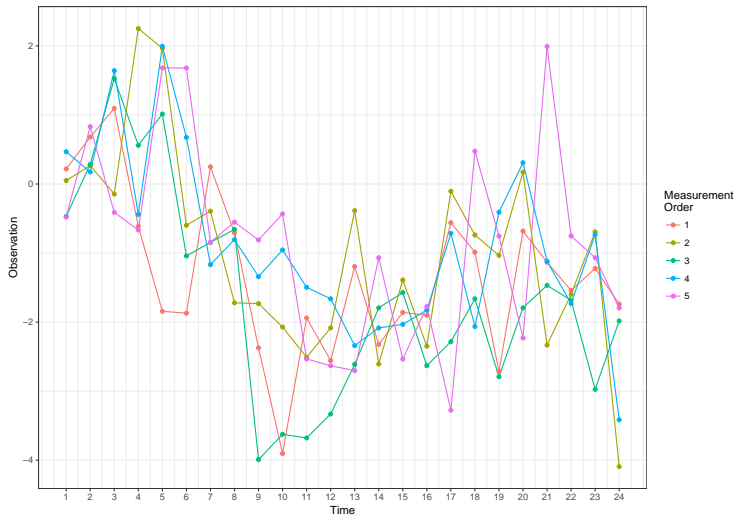
Opakovaná měření

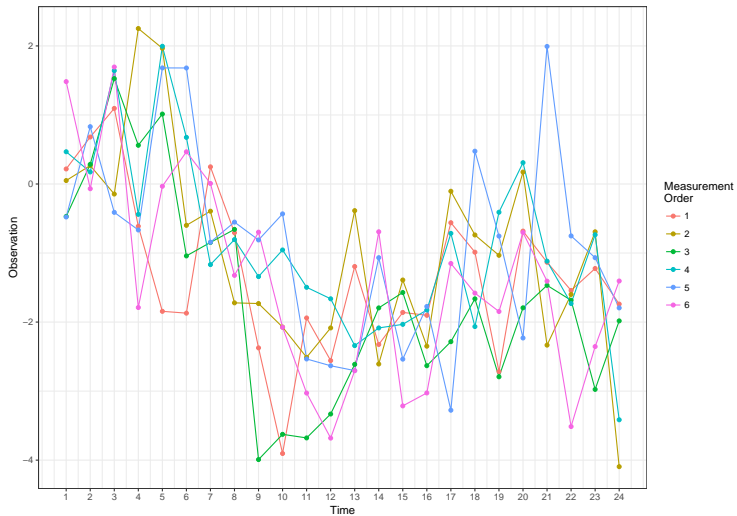
Opakovaná měření

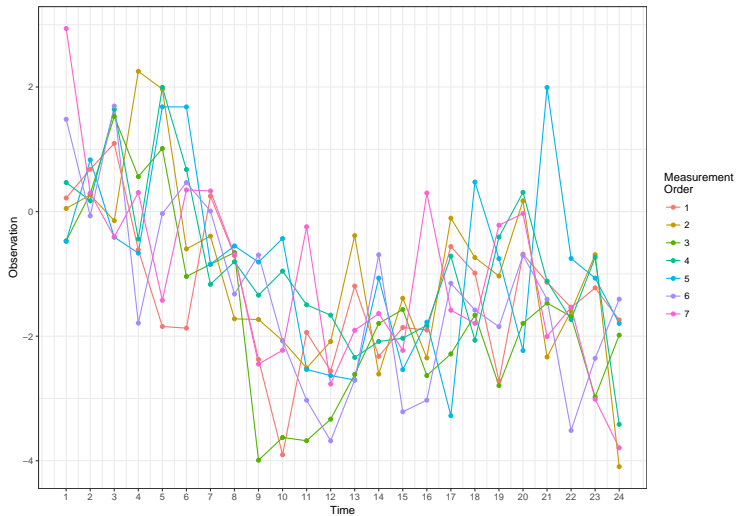
Opakovaná měření

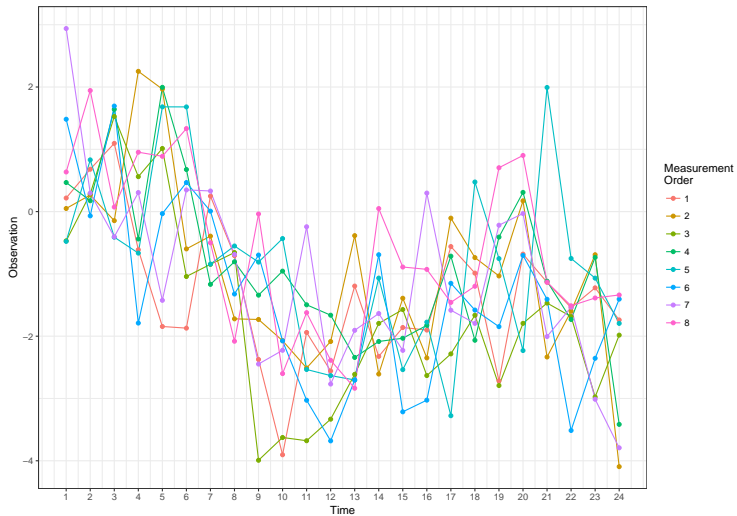
Opakovaná měření

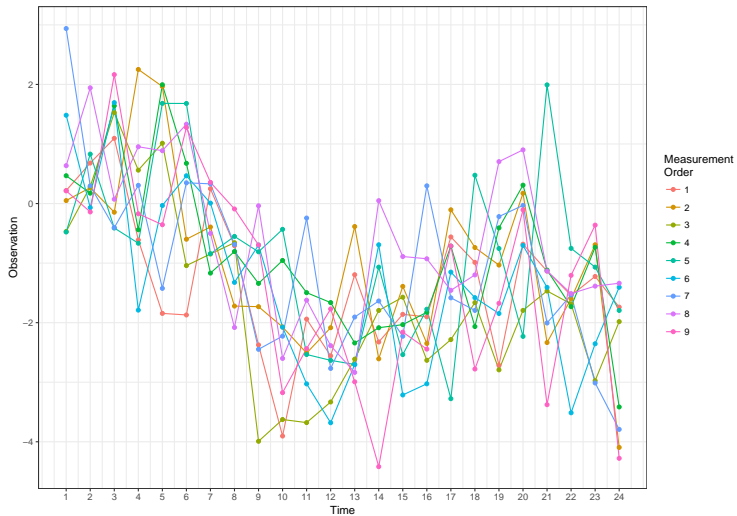
Opakovaná měření

Opakovaná měření

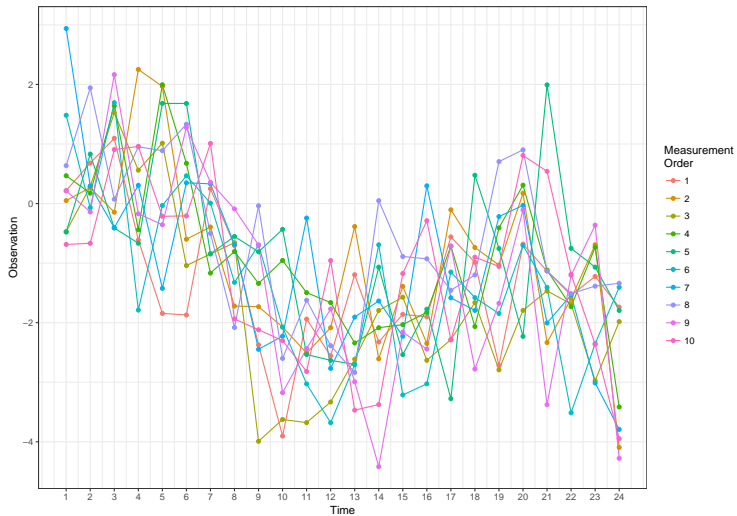

Opakovaná měření

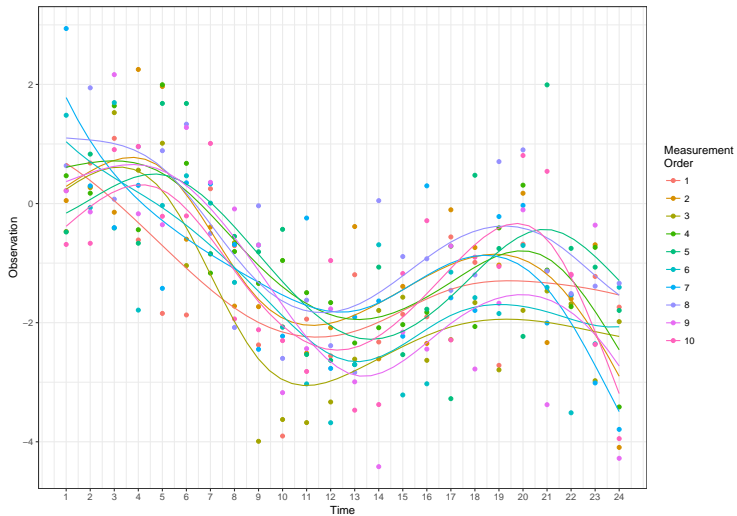

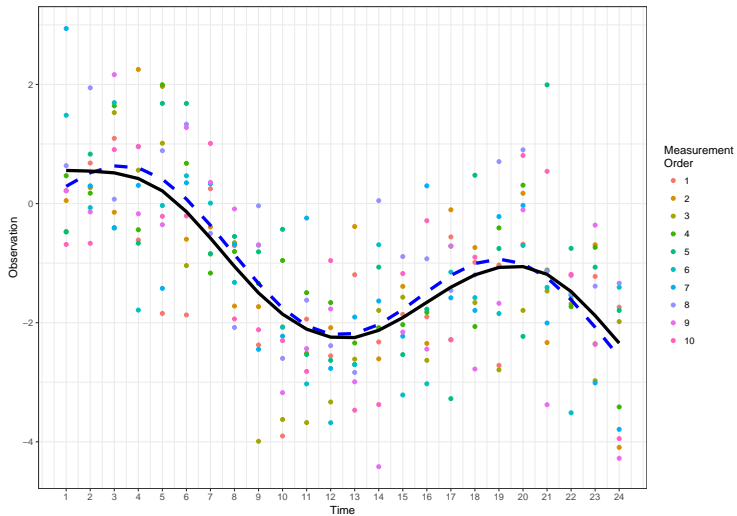
Opakovaná měření

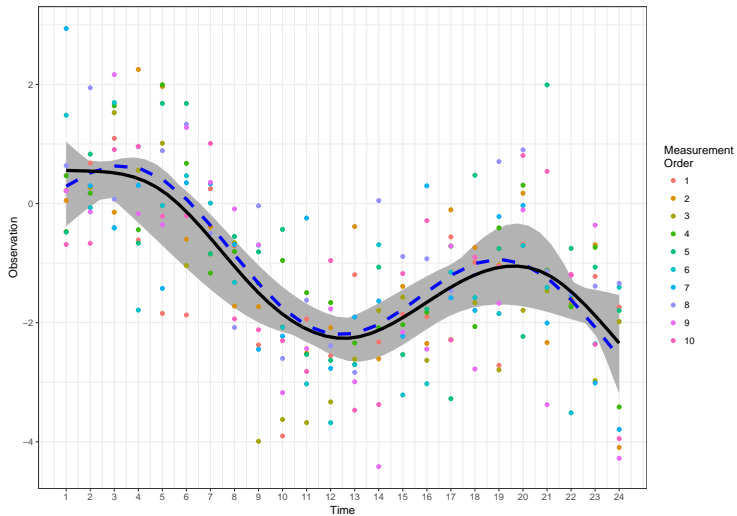
Opakovaná měření

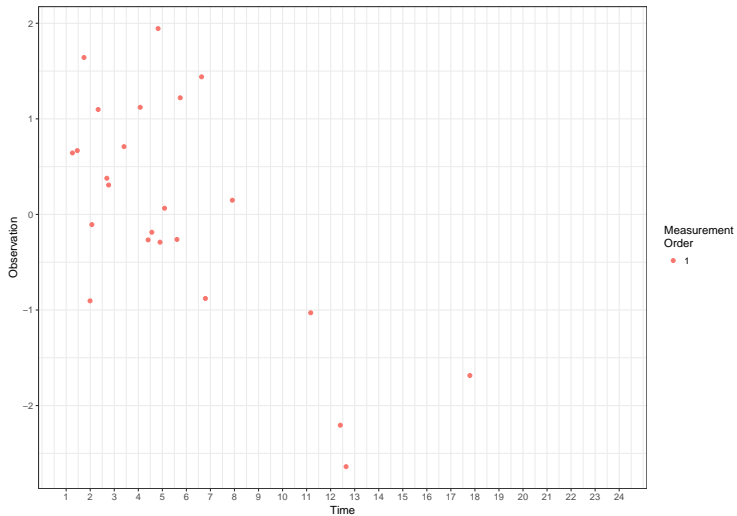
Opakovaná měření

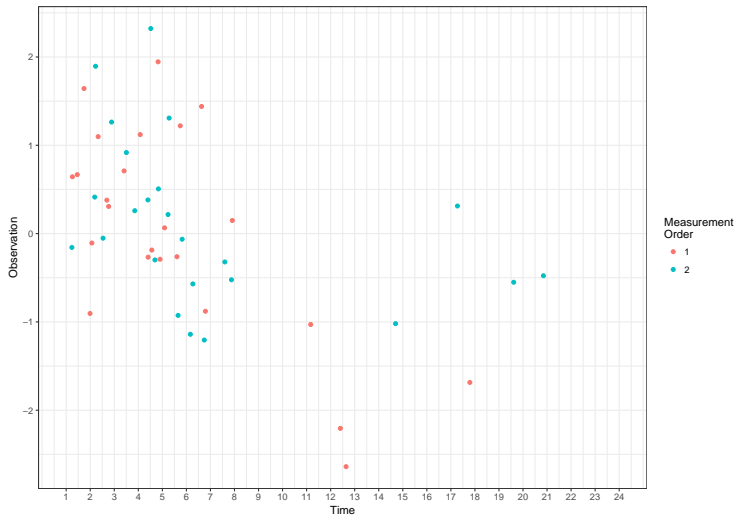
Opakovaná měření

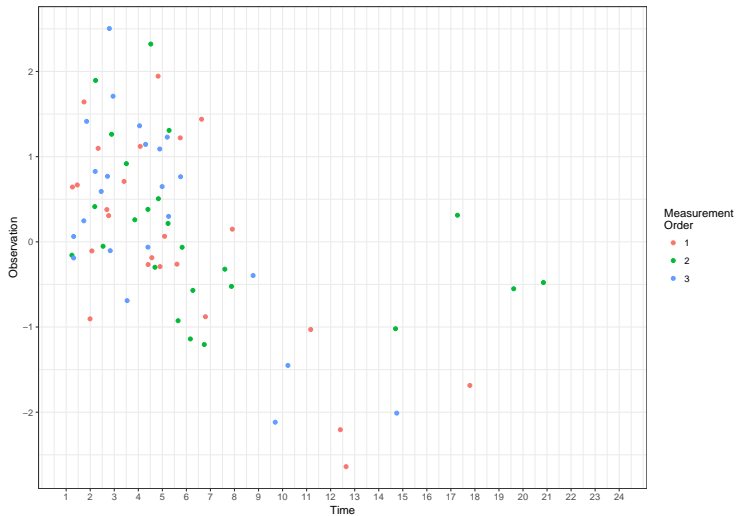
Řídká data

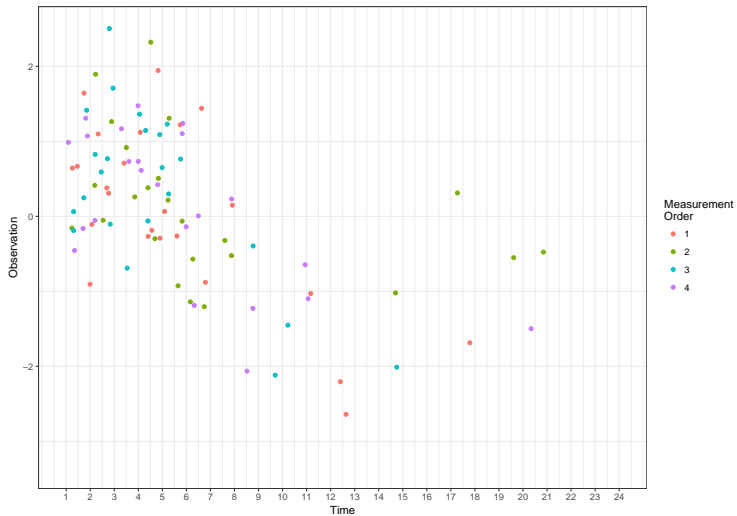
Řídká data

Řídká data

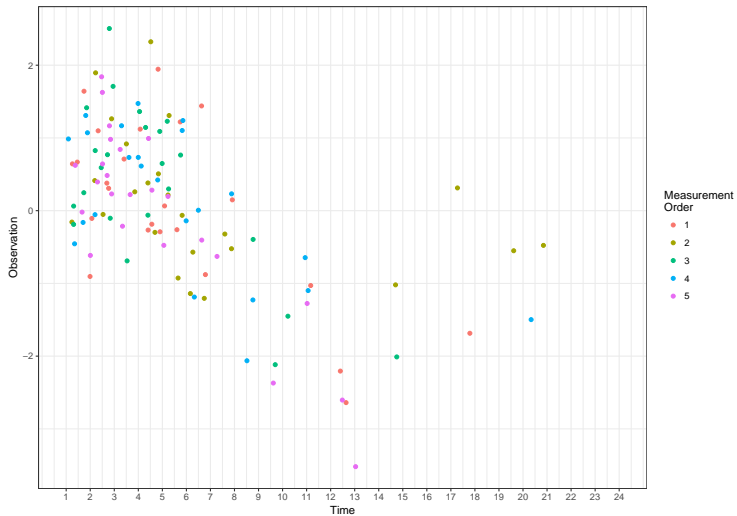

Řídká data

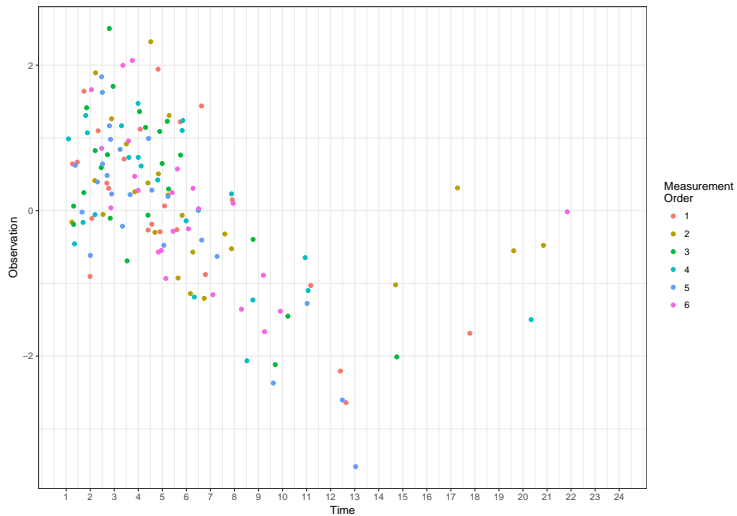

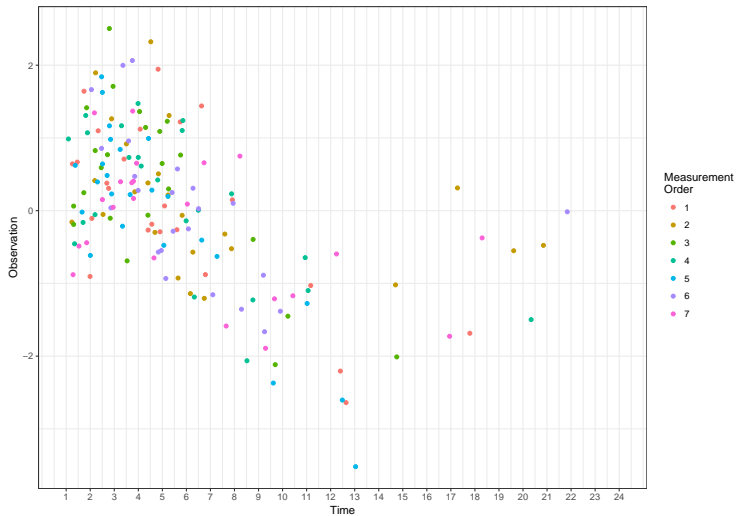
Řídká data

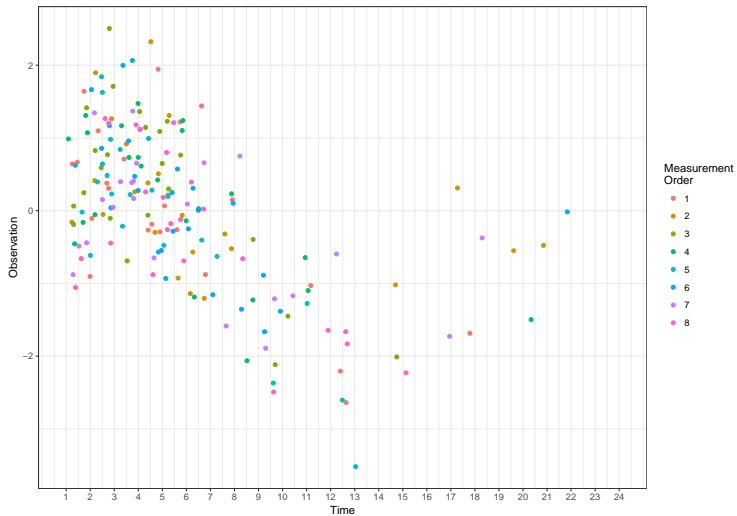
Řídká data

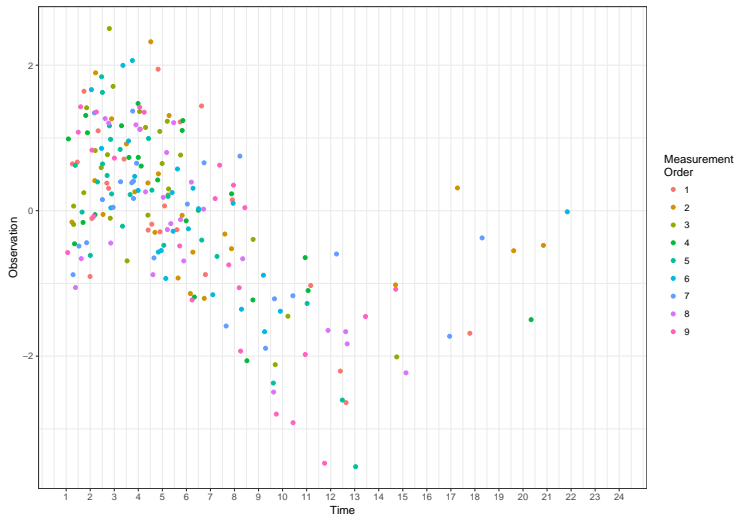
Řídká data

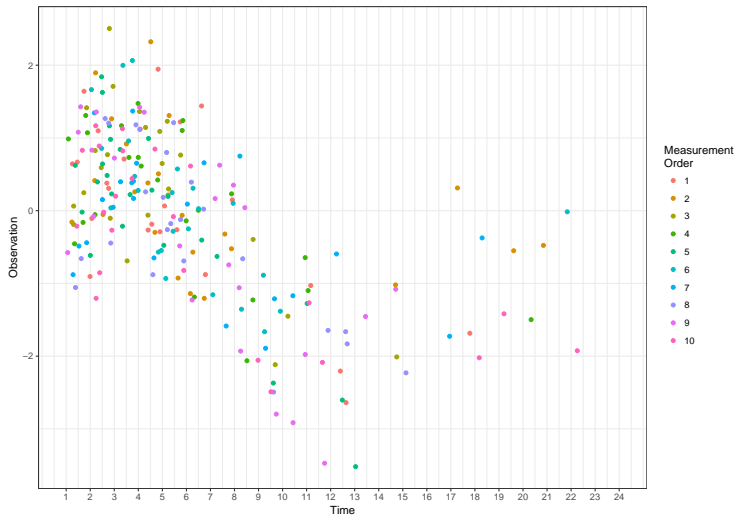
Řídká data

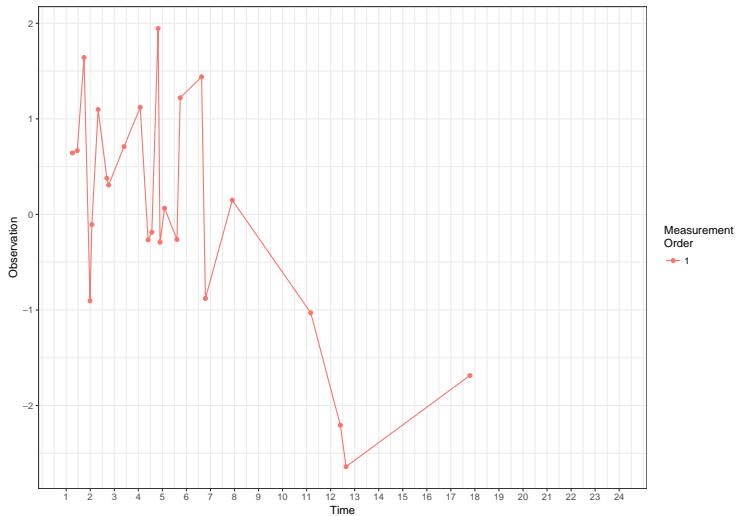
Řídká data

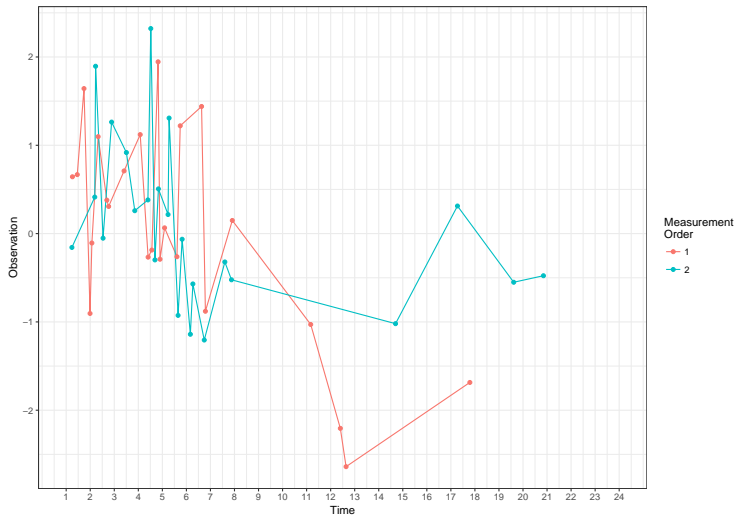
Řídká data

Řídká data

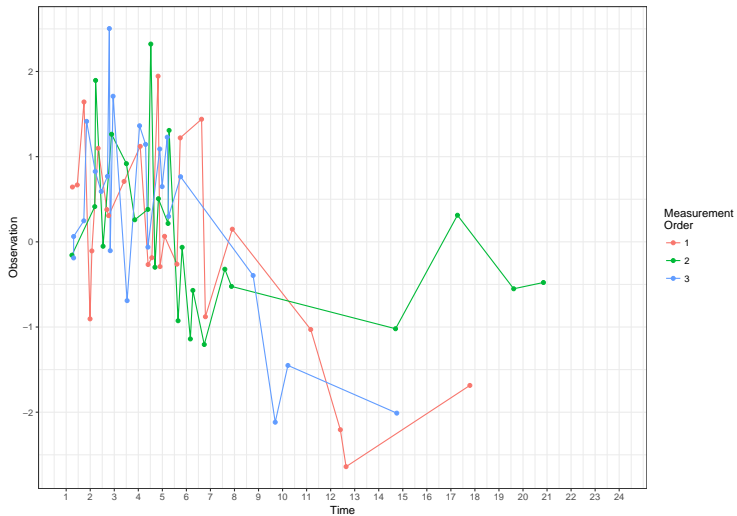

Řídká data

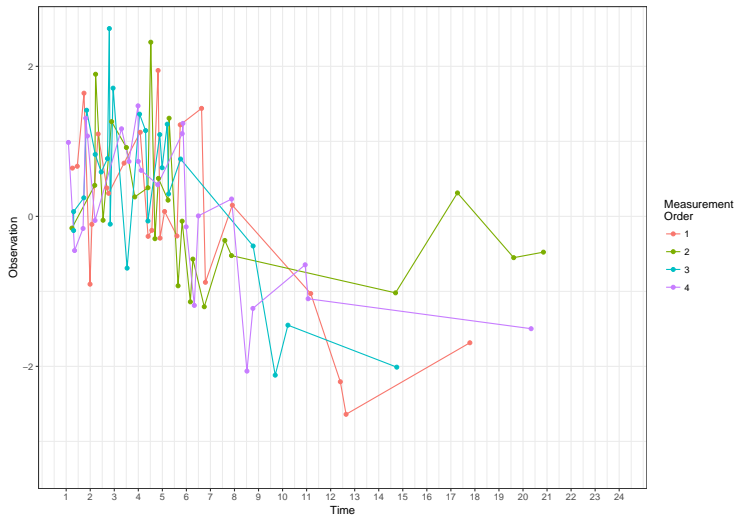

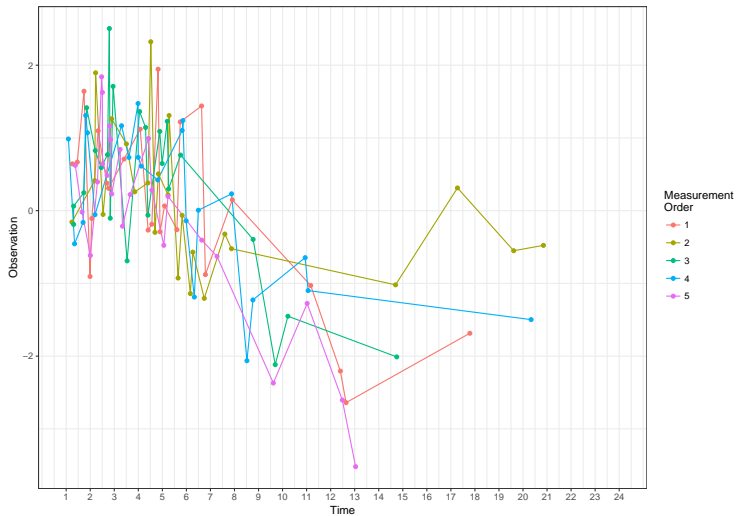
Řídká data

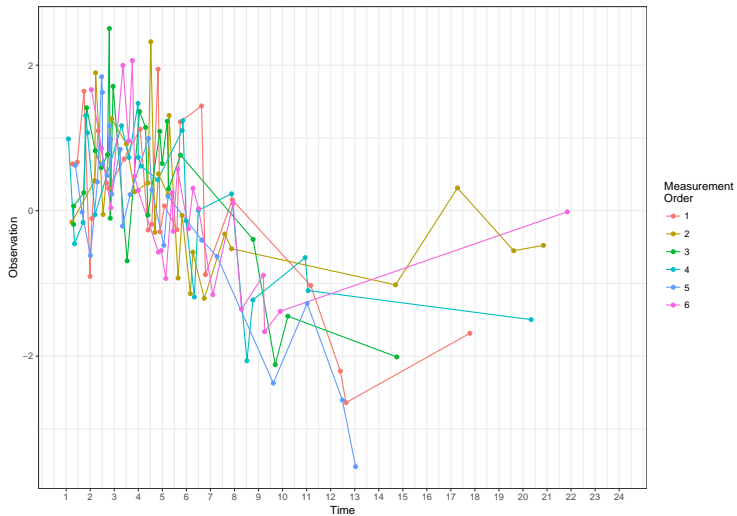
Řídká data

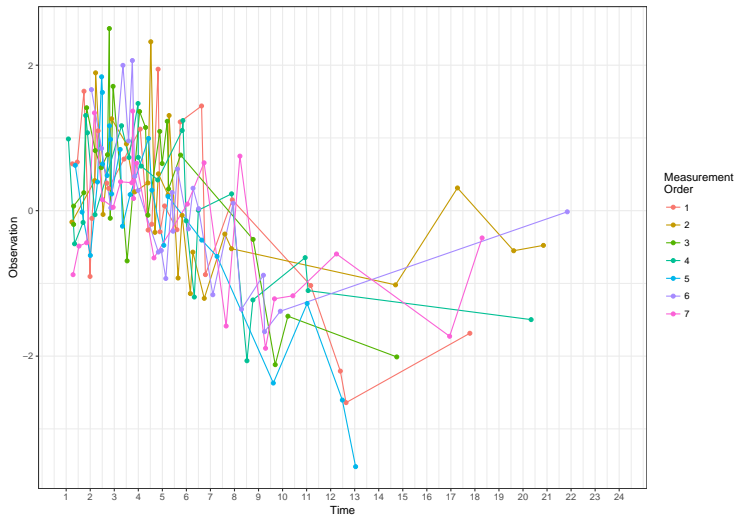
Řídká data

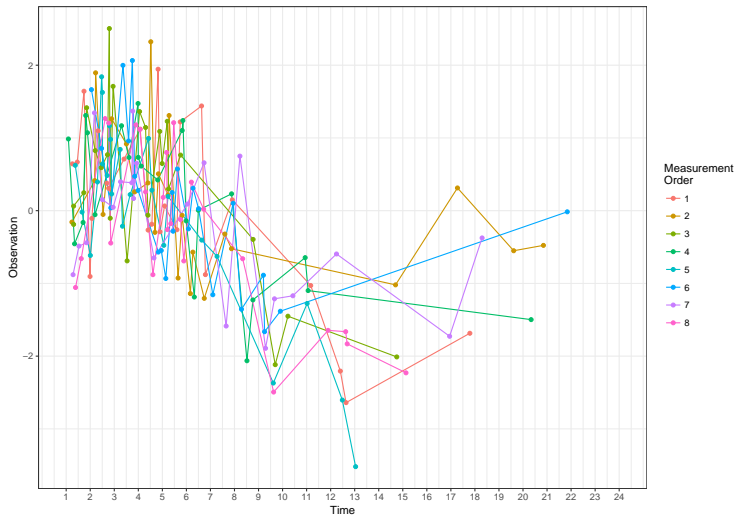
Řídká data

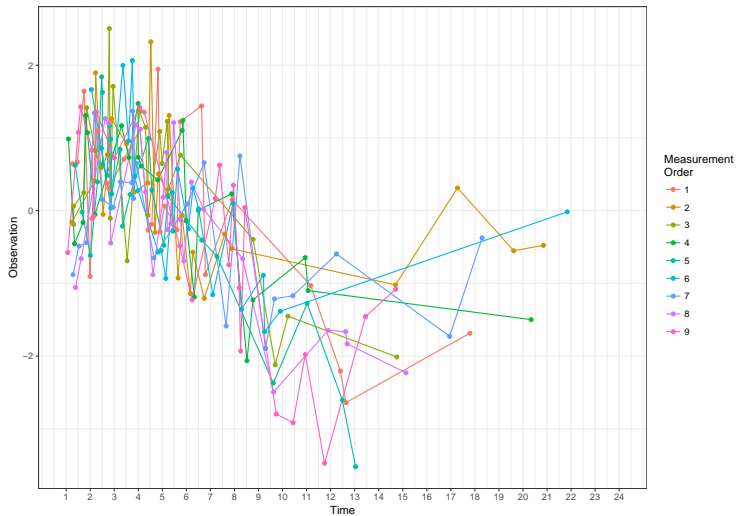
Řídká data

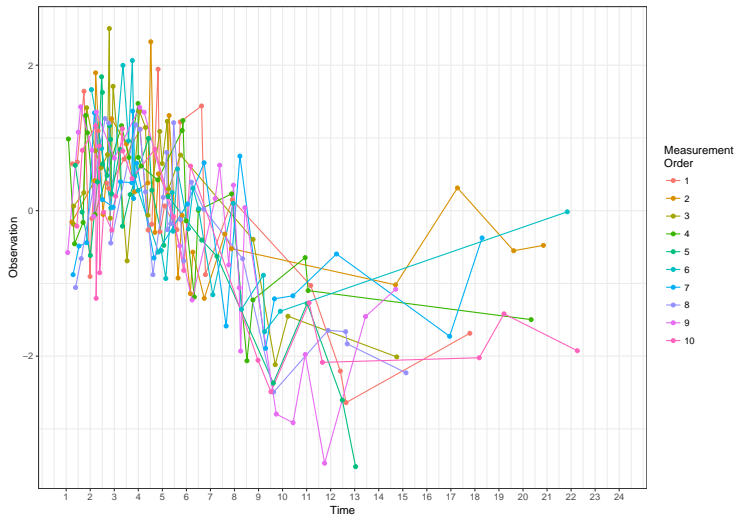
Řídká data

Řídká data

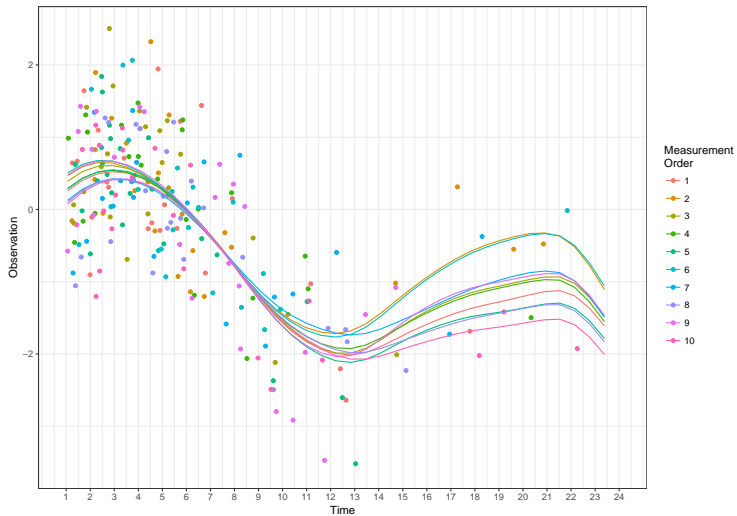

Řídká data

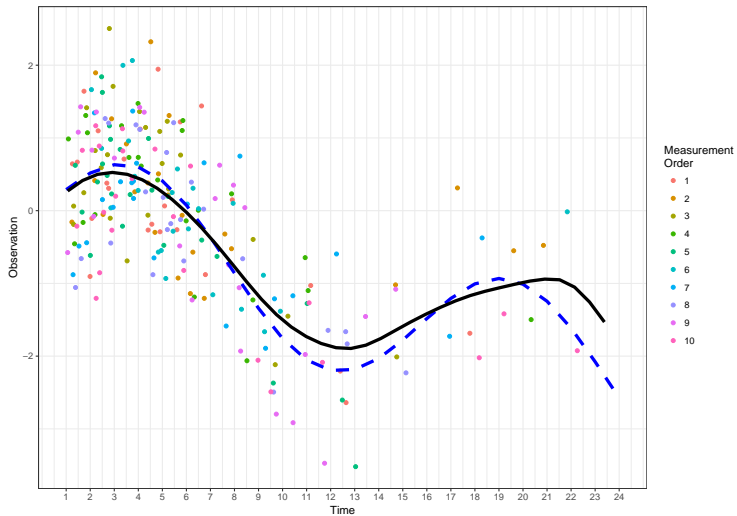

Řídká data

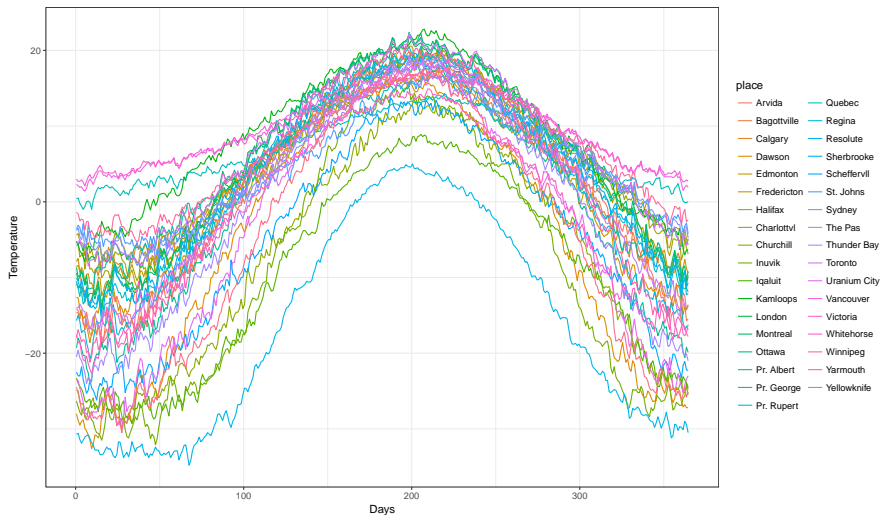
Řídká data

Počasí v Kanadě

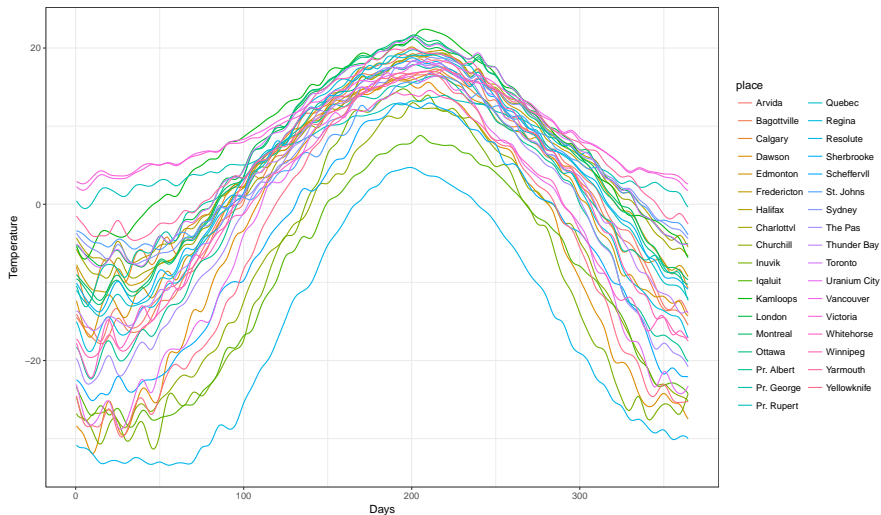
- roční srážky a teploty v Kanadě
- průměrné denní hodnoty za období 1960 – 1994
- měřeno v 35 různých lokalitách

Canadian Weather

Teploty

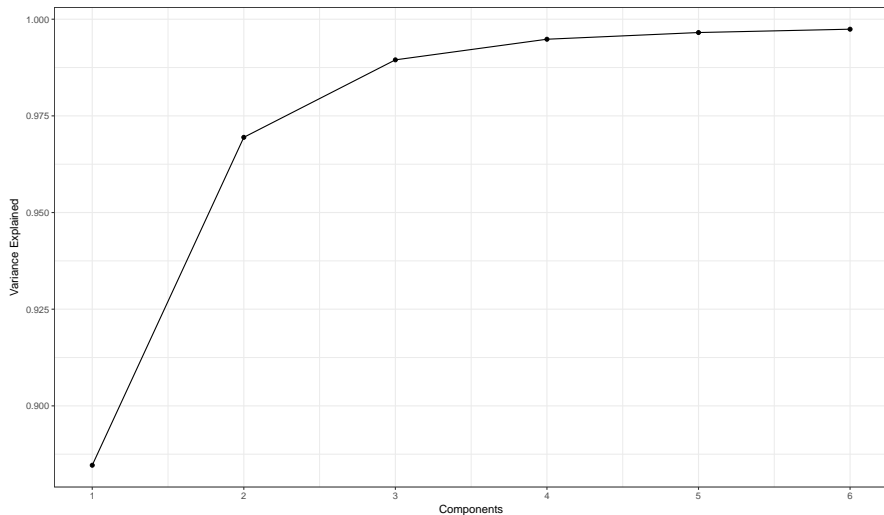
Canadian Weather

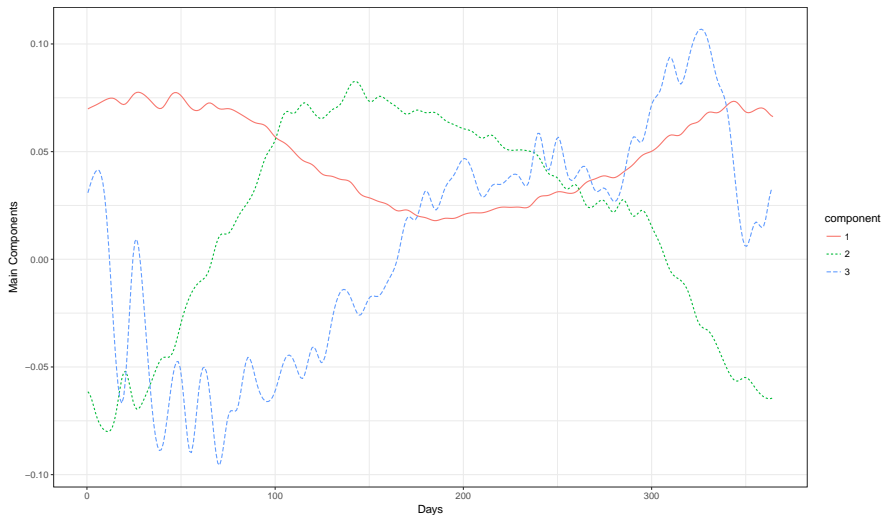
Vyhlazení

Funkcionální analýza hlavních komponent – **FPCA**

- každá křivka je reprezentována konečným počtem „jiných“ křivek
- „jiné“ křivky se nazývají **komponenty**
- kolik komponent?

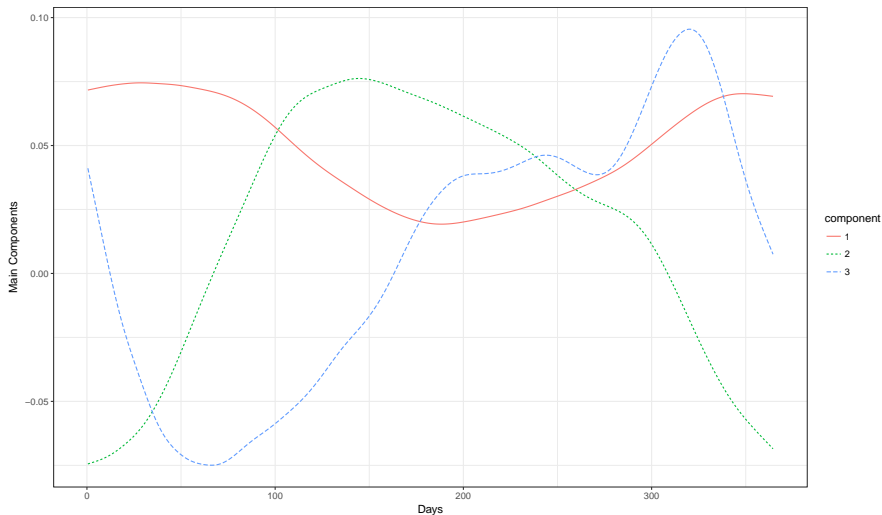

Podíl komponent na vysvětlení rozptylu

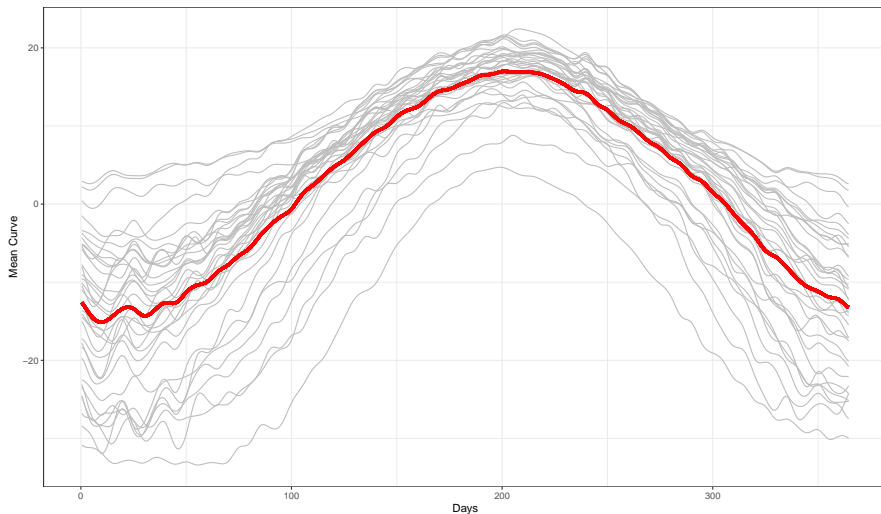

První 3 hlavní komponenty

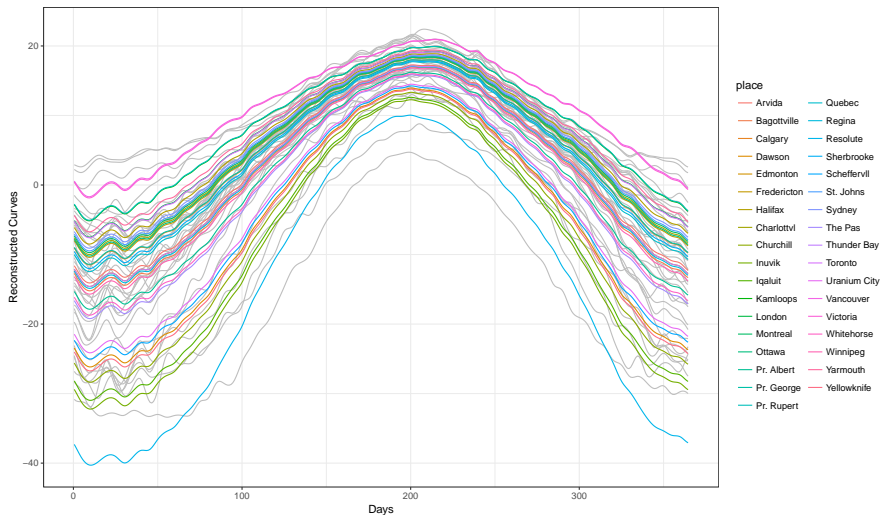

První 3 hlavní komponenty – vyhlazené

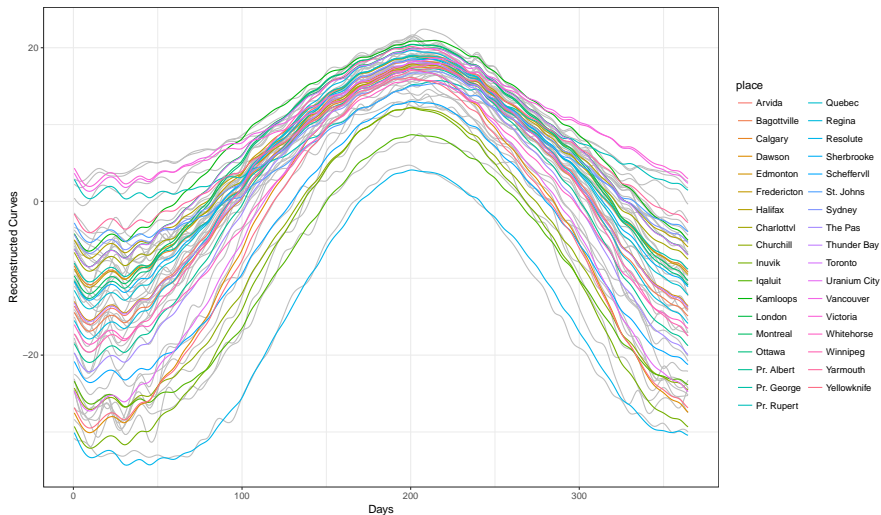
Průměrná křivka

Canadian Weather

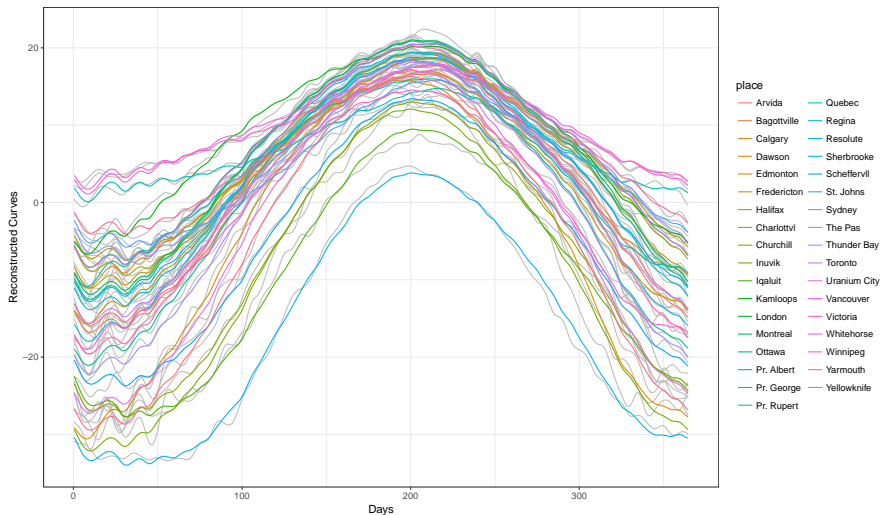
Rekonstrukce – 1 hlavní komponenta

Canadian Weather

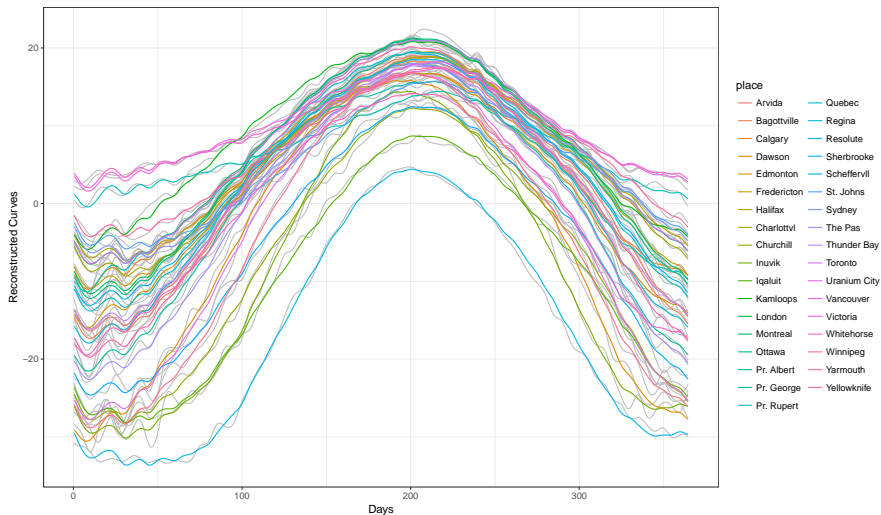

Rekonstrukce – 2 hlavní komponenty

Canadian Weather

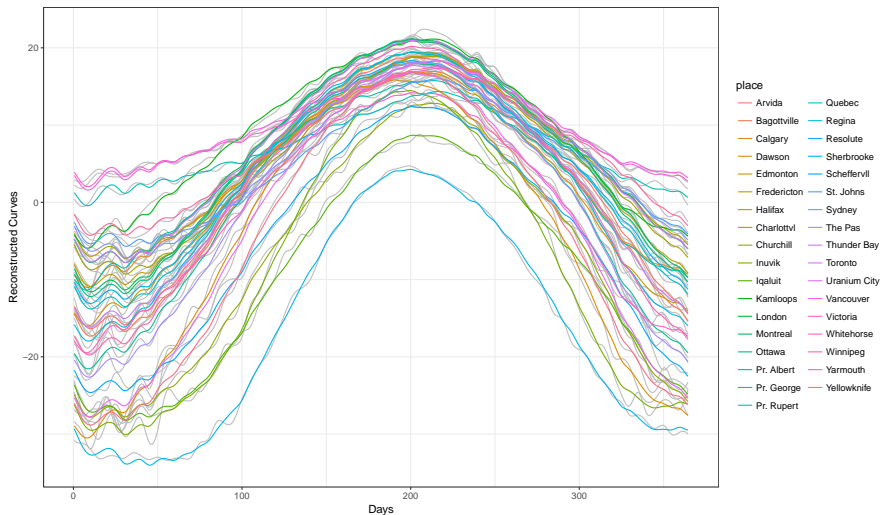

Rekonstrukce – 3 hlavní komponenty

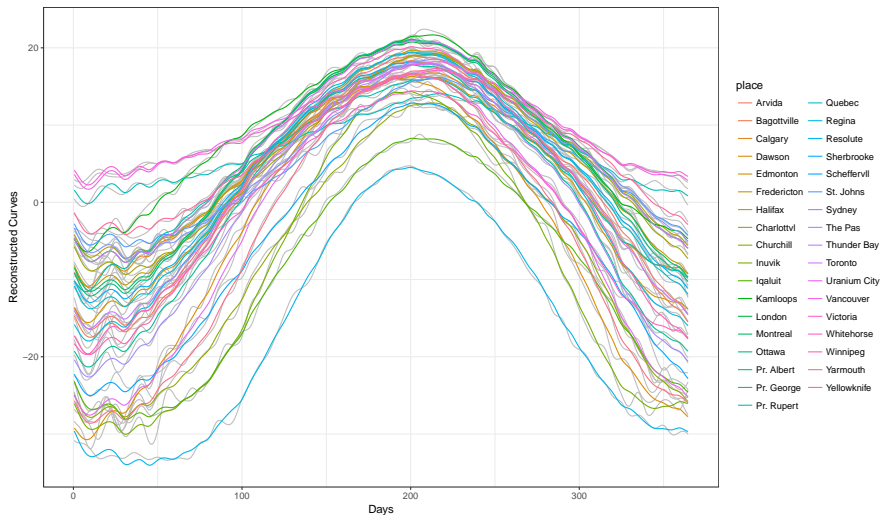
Rekonstrukce – 4 hlavní komponenty

Canadian Weather

Rekonstrukce – 5 hlavních komponent

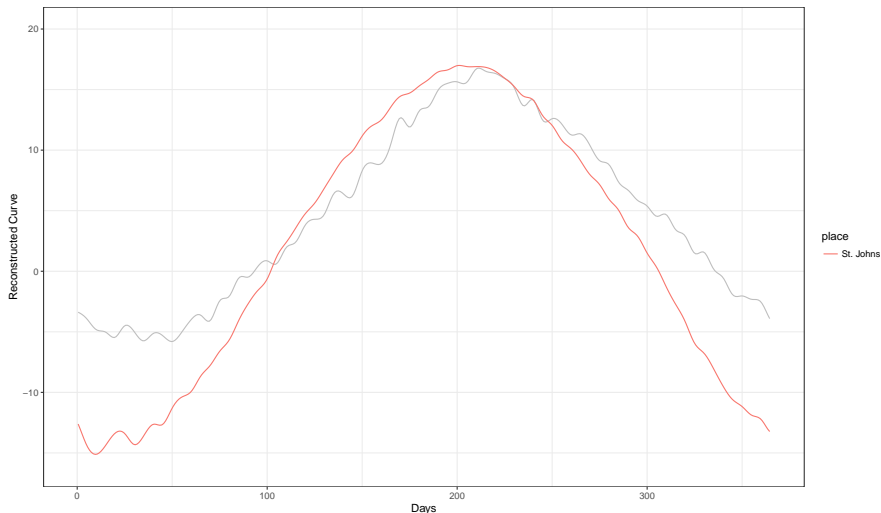
Canadian Weather

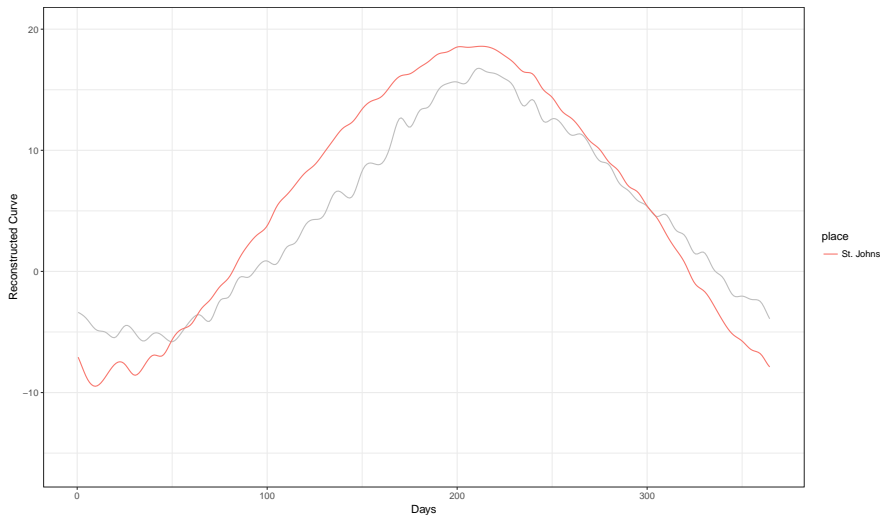
Rekonstrukce – 6 hlavních komponent

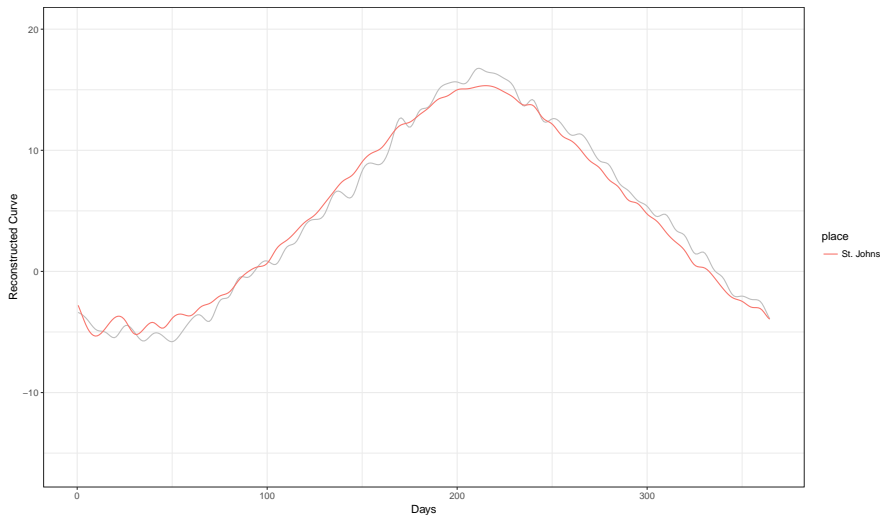
Canadian Weather

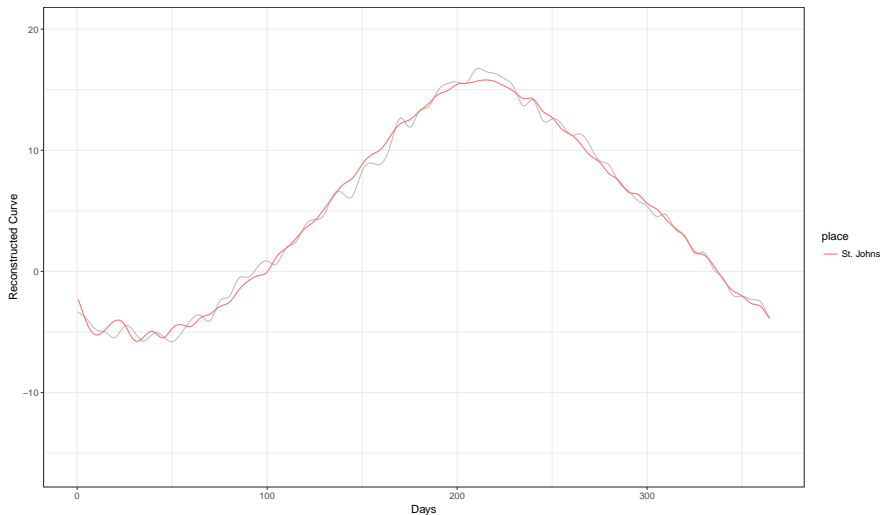
Průměrná křivka

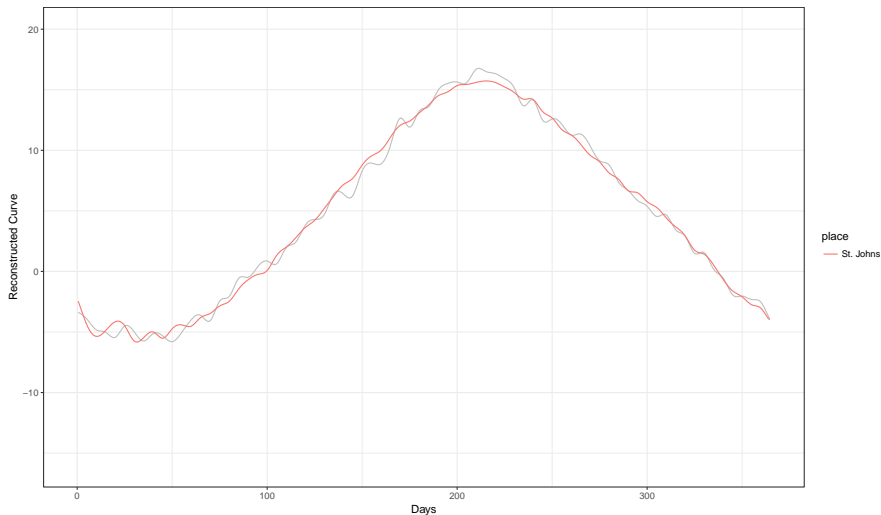
Rekonstrukce – 1 hlavní komponenta

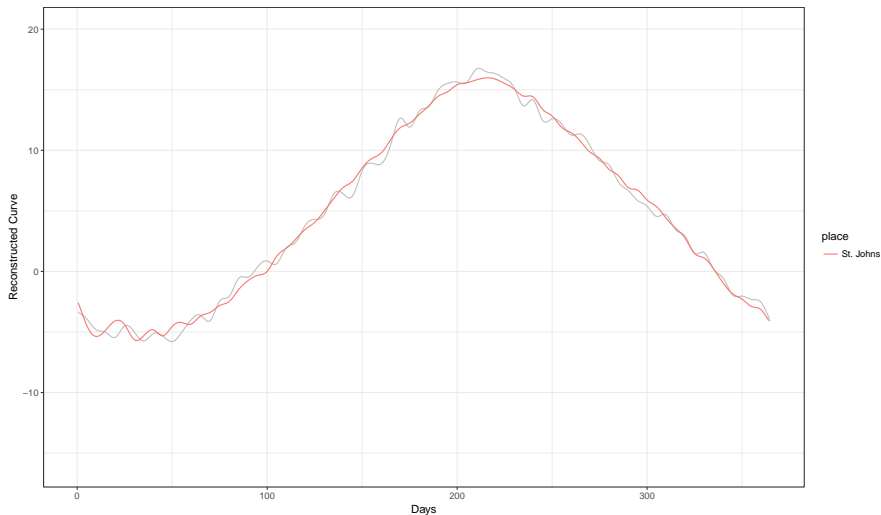
Rekonstrukce – 2 hlavní komponenty

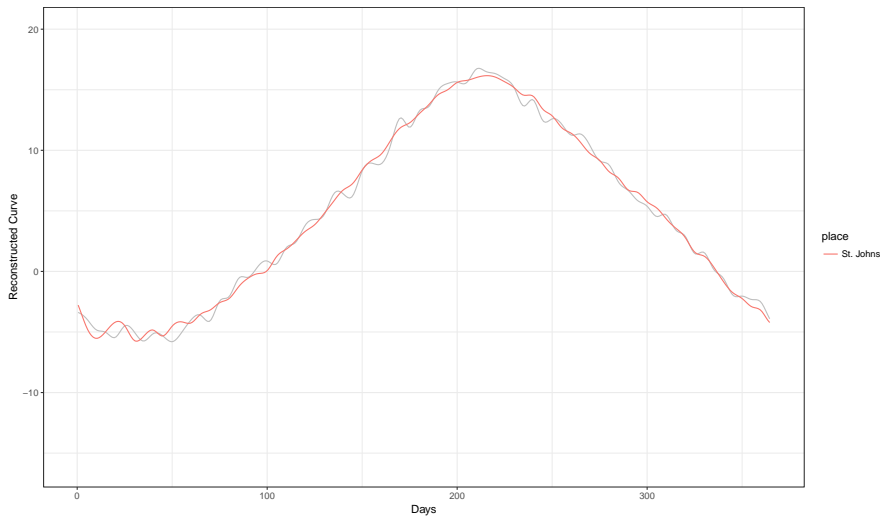
Rekonstrukce – 3 hlavní komponenty

Rekonstrukce – 4 hlavní komponenty

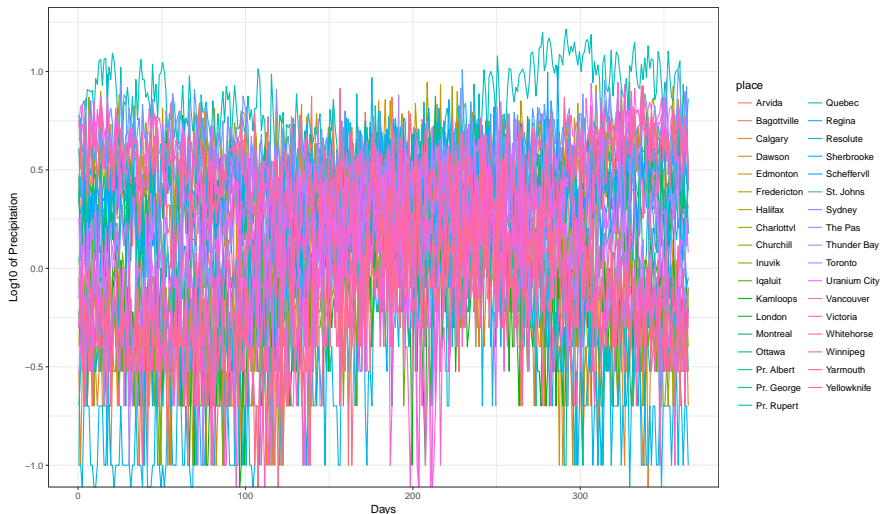

Rekonstrukce – 5 hlavních komponent

Rekonstrukce – 6 hlavních komponent

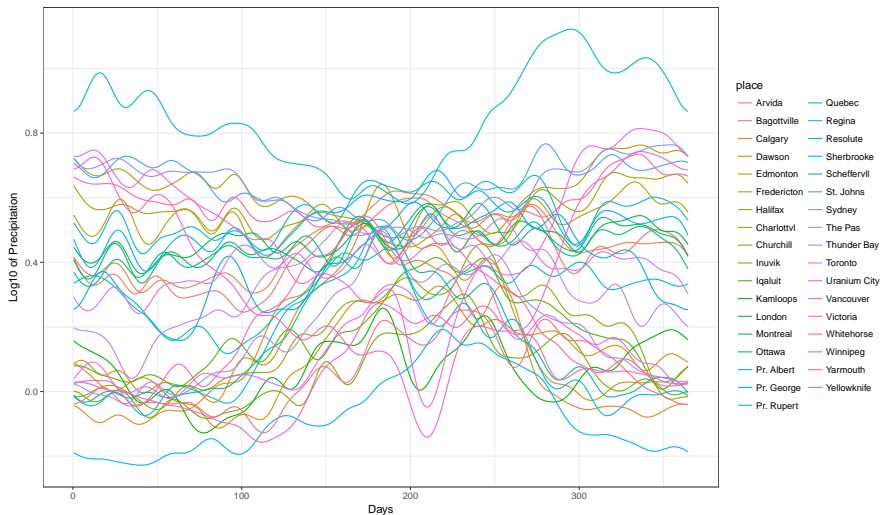
Canadian Weather

Srážky

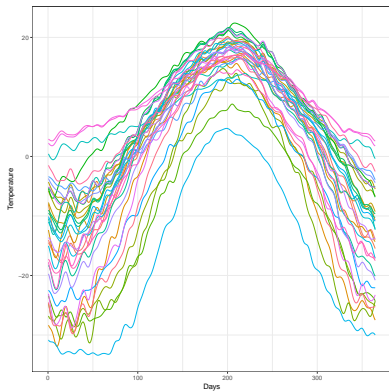

Canadian Weather

Vyhlazená data

Canadian Weather

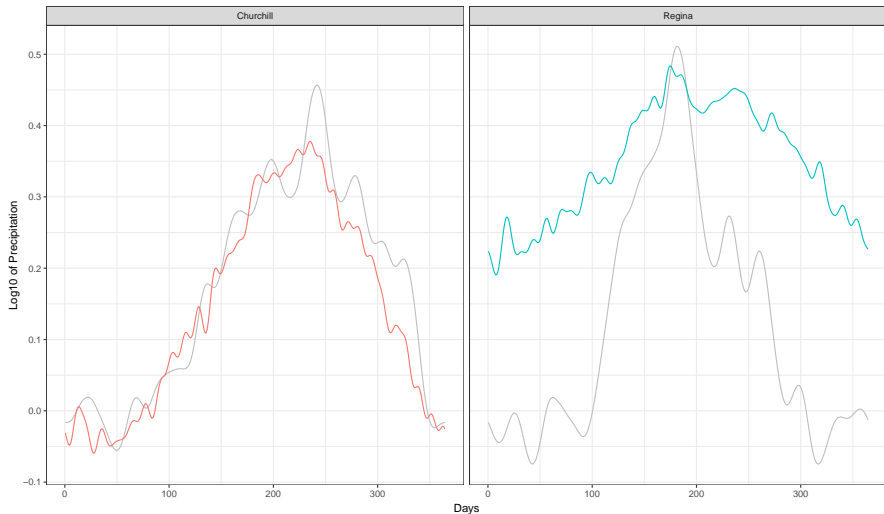

β_0, β_1
 $\longrightarrow$

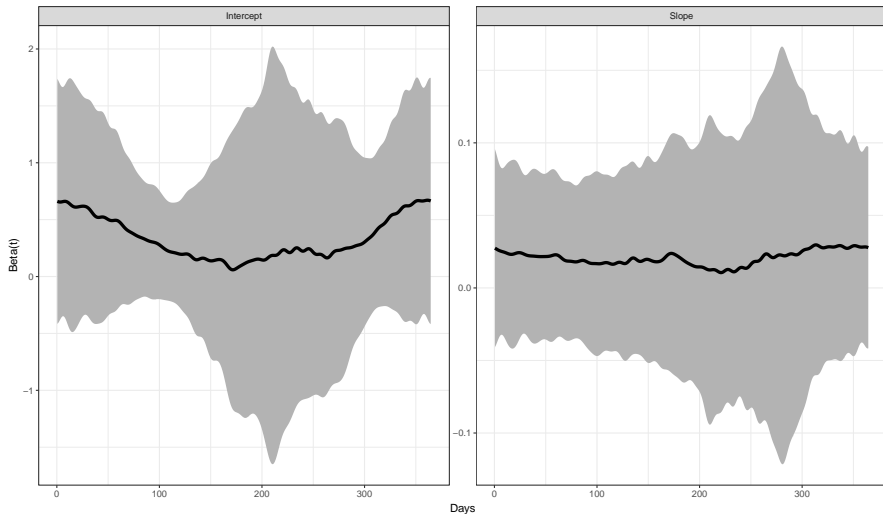
Regresní model: srážky $\sim$ teploty

Canadian Weather

Odhady srážek

Canadian Weather

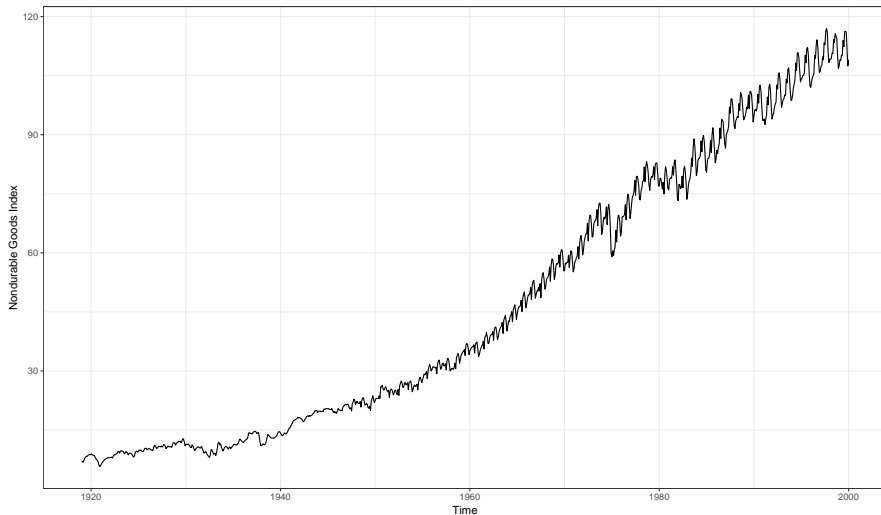

Odhady parametrů modelu, $\hat{\beta}_0(t)$, $\hat{\beta}_1(t)$

Index cen zboží krátkodobé spotřeby v USA (1919 – 2000)

- produkty, které se opotřebí (vyčerpají) do 2 let (potraviny, tabák, oblečení, papírové výrobky, služby, pohonné hmoty, atd.)
- v indexu se odráží ekonomika každodenního života
- exponenciální růst v minulém století
- patrná sezónní složka (např. zahrnuje vánoční dárky, začátek školního roku – nové šaty, prázdniny – dovolené)
- zajímavé sledovat vývoj indexu v „normálních“ časech a v době krize

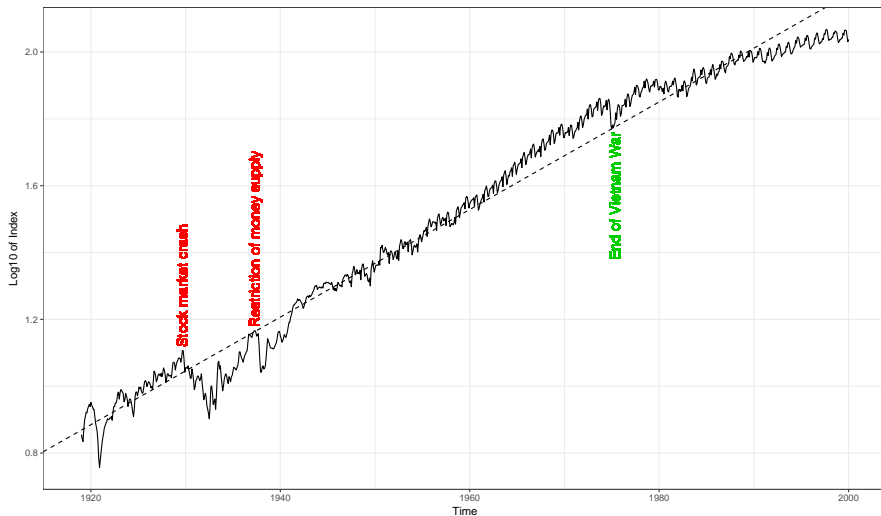
Nondurable Goods Index

Index cen zboží krátkodobé spotřeby v USA (1919 – 2000)

- exponenciální růst, roste i volatilita
- logaritmická transformace → lineární růst s indexem 1,6 %
- 1960 – 1975 „baby boom“

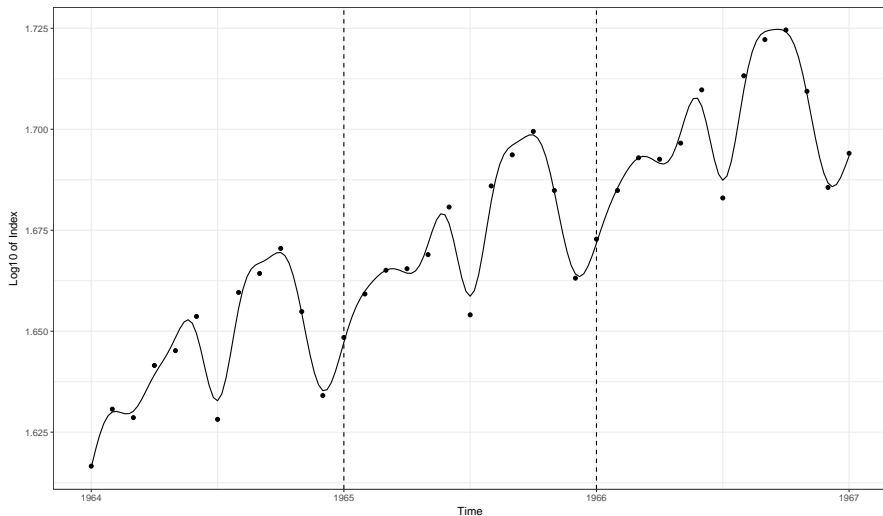
Nondurable Goods Index

Zlogaritmovaná data

Nondurable Goods Index

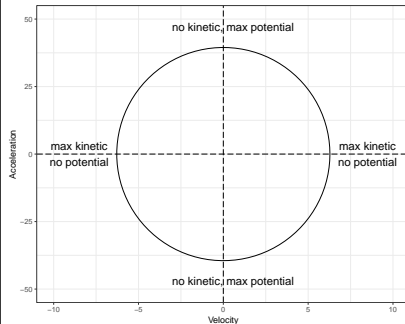
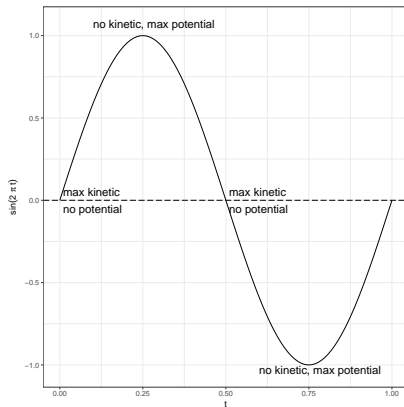

Zlogaritmovaná data 1964 – 1967

Fázový diagram (phase – plane plot)

- 1. derivace – rychlost růstu (velocity)
- 2. derivace – moment zrychlení (acceleration)
- Př. $\sin(2\pi t)$ – harmonický proces, pružina oscilující mezi dvěma stavy (potenciální, kinetický)
- kinetická energie – výrobní proces v plném proudu a množství vyprodukovaných výrobků
- potenciální energie – volný kapitál, lidské zdroje, suroviny a ostatní zdroje, které jsou aktuálně dostupné pro růst ekonomiky

Nondurable Goods Index

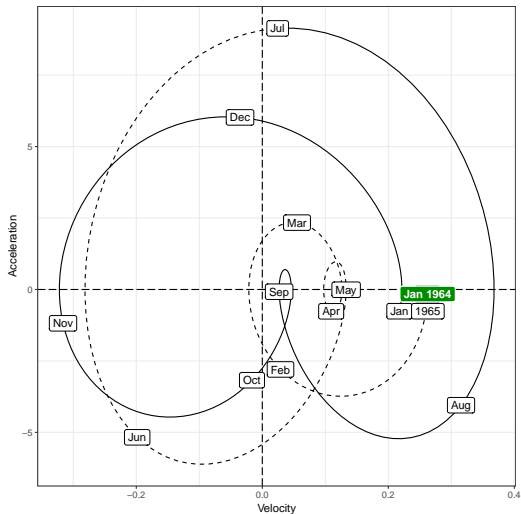

Phase – plane plot pro $\sin(2\pi t)$

V diagramu sledujeme:

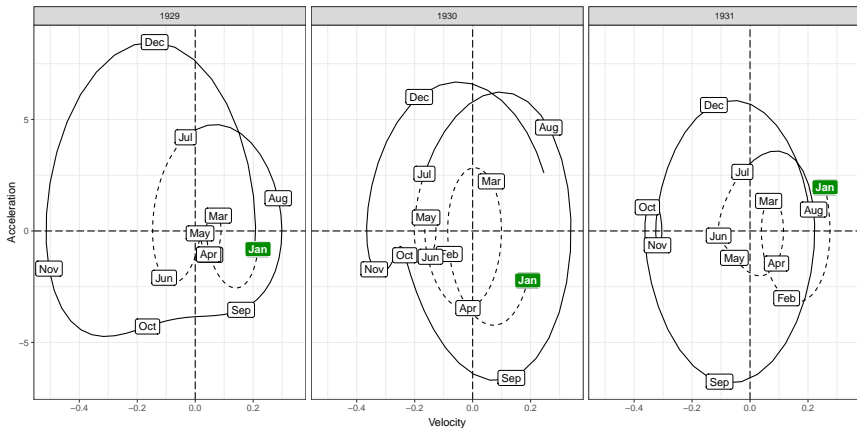
- podstatné cykly
- poloměr cyklu
- horizontální polohu středu
- vertikální polohu středu
- změny tvaru v čase

Nondurable Goods Index

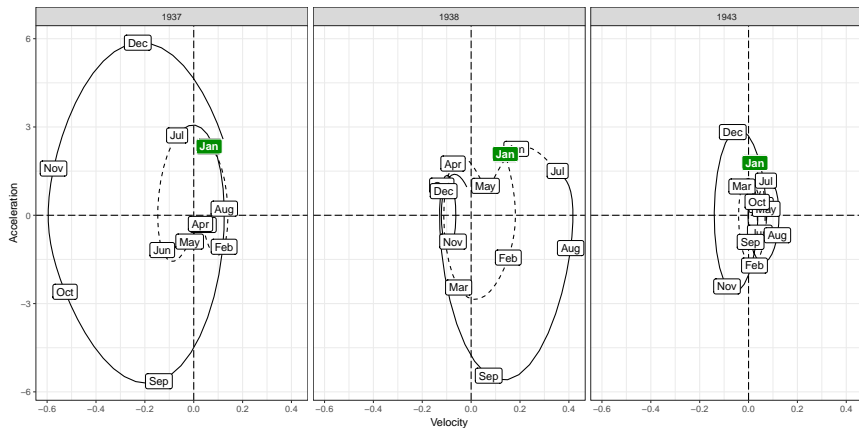
„Klidný“ rok 1964

Nondurable Goods Index

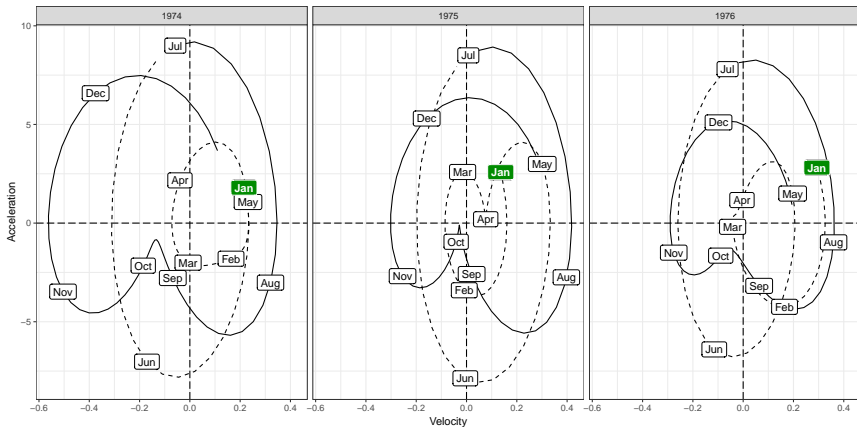
Nov 1929 – krach na burze

Nondurable Goods Index

Předválečné období, válka

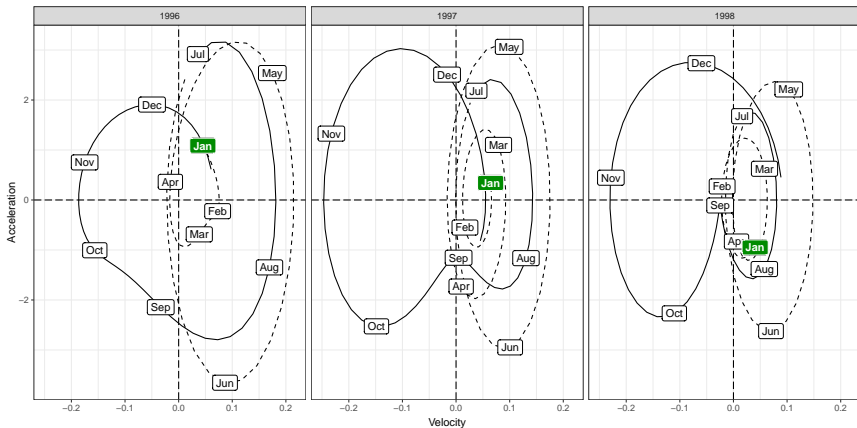
Nondurable Goods Index

Apr 1975 – konec války ve Vietnamu

Nondurable Goods Index

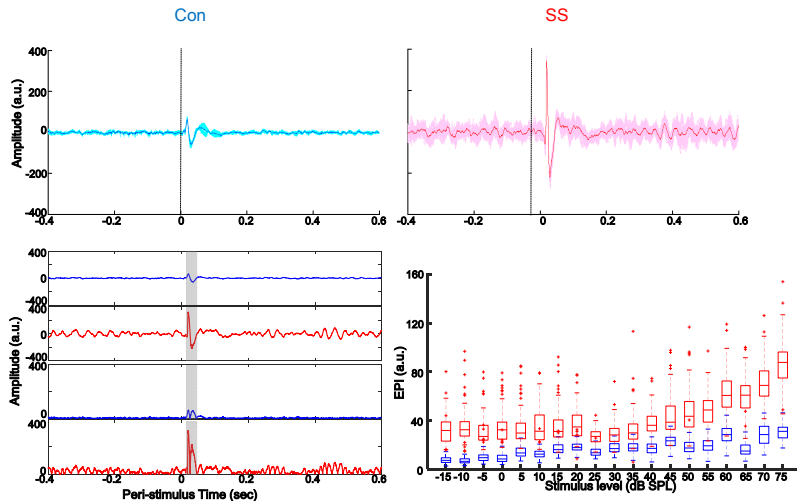
Ekonomika 90. let

Neuronová aktivita při výskytu tinnitu

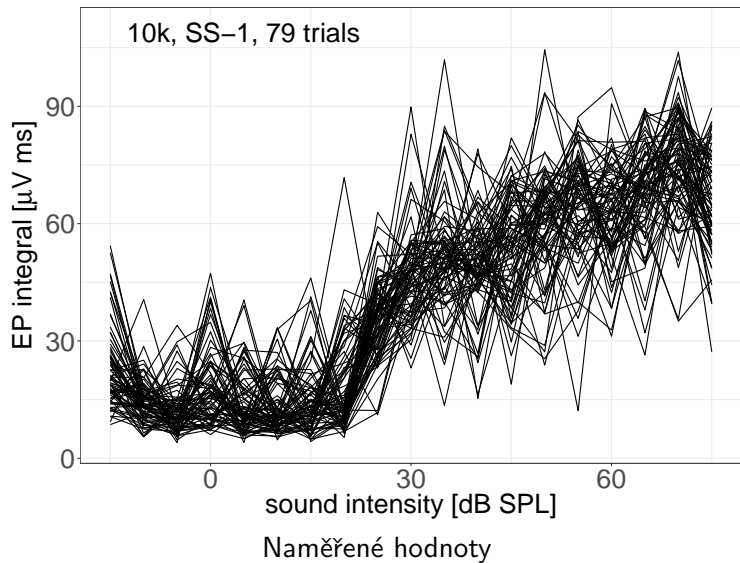
- měření sluchově evokovaného potenciálu **EPI** na kryse při různých intenzitách zvuku
- 19 intenzit zvuku: -15 dB, -10 dB, . . . , 70 dB, 75 dB
- 4 typy zvuku: tóny 1 kHz, 10 kHz, 16 kHz a „click“ (směs)
- 79 měření každý den
- 6 kontrolních dní (**con**)
- 8 dní po aplikaci salycilátu sodného (**SS**)

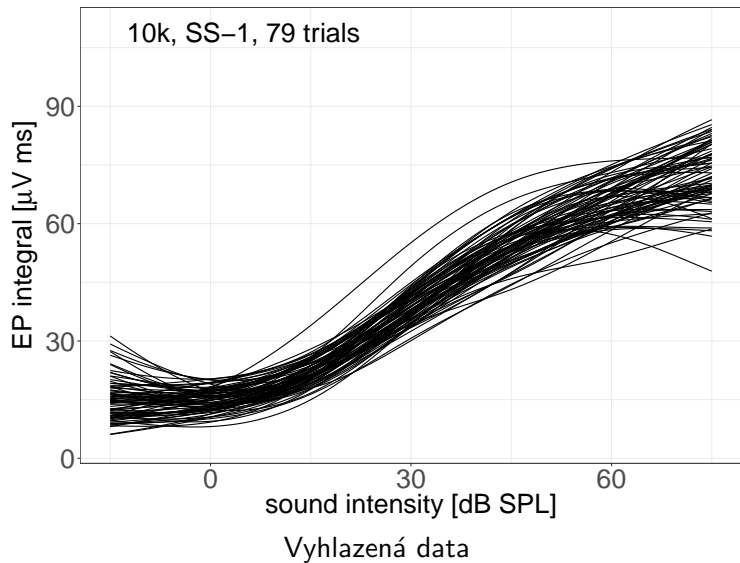
Zdroj: Department of Biological Science and Technology, National Chiao Tung University, Hsinchu, Taiwan

Auditory EPI

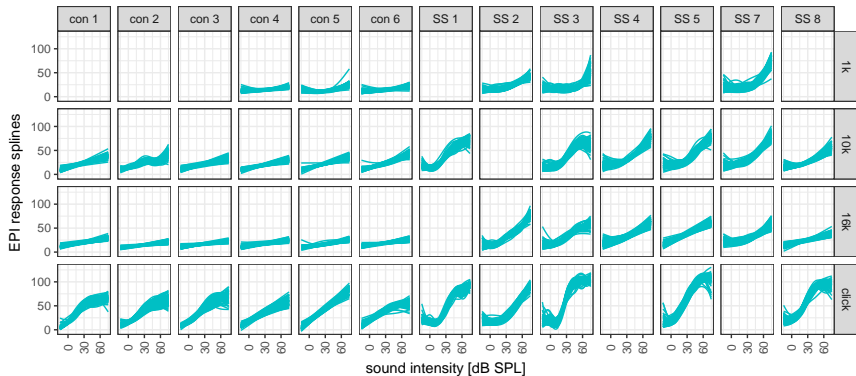

Měření neuronové aktivity

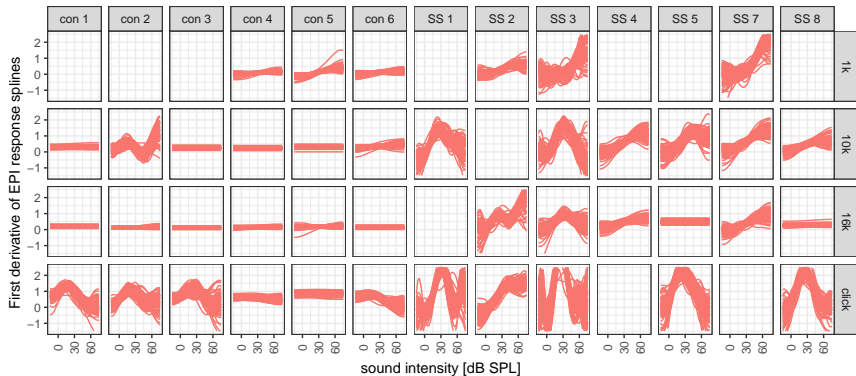

Auditory EPI

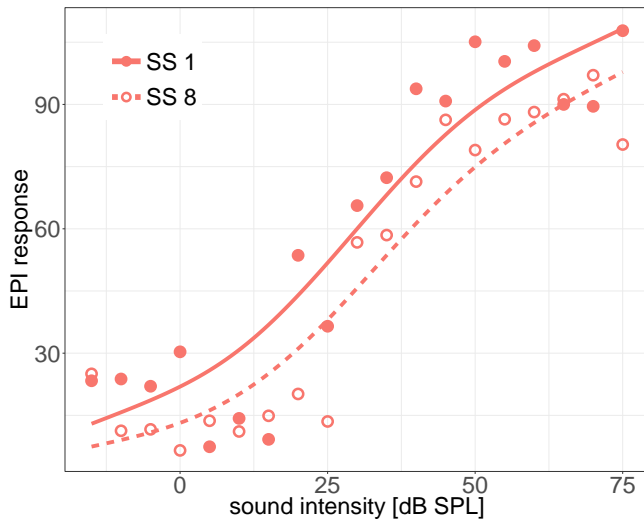
Vyhlazená data

Auditory EPI

Vyhlazená data – 1. derivace

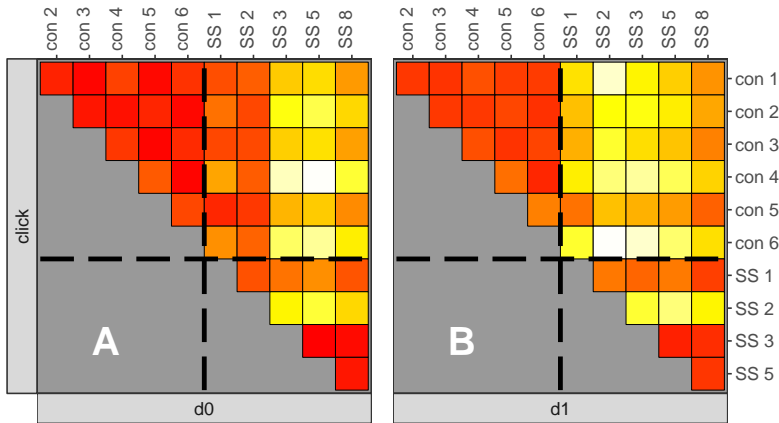
Auditory EPI

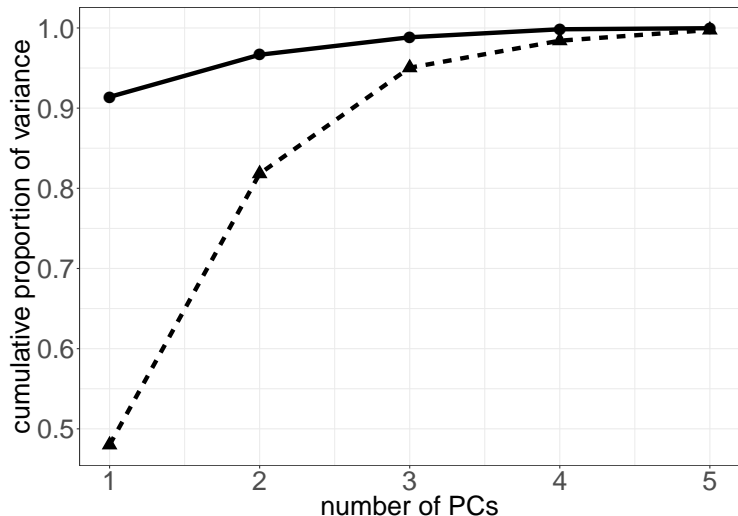
(Semi)metriky: $d_0 = 112,8$; $d_1 = 1,58$

Auditory EPI

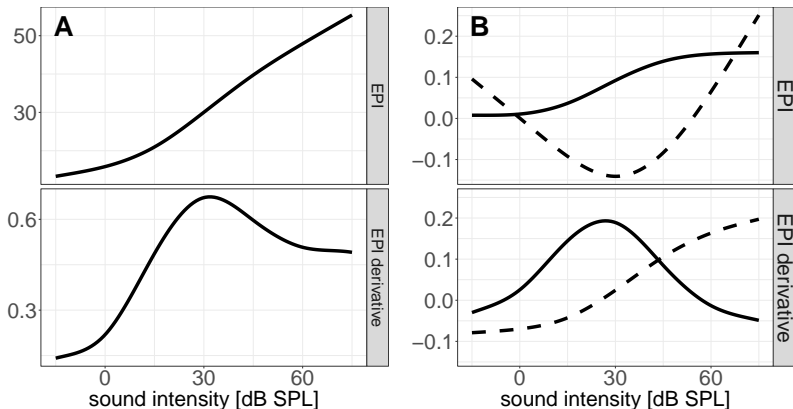

A – medián d_0 , B – medián d_1

Podíl komponent na vysvětlení rozptylu

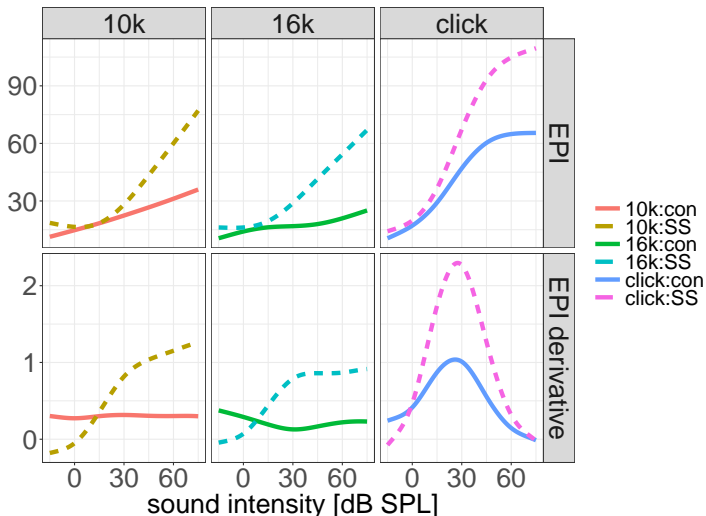
Auditory EPI

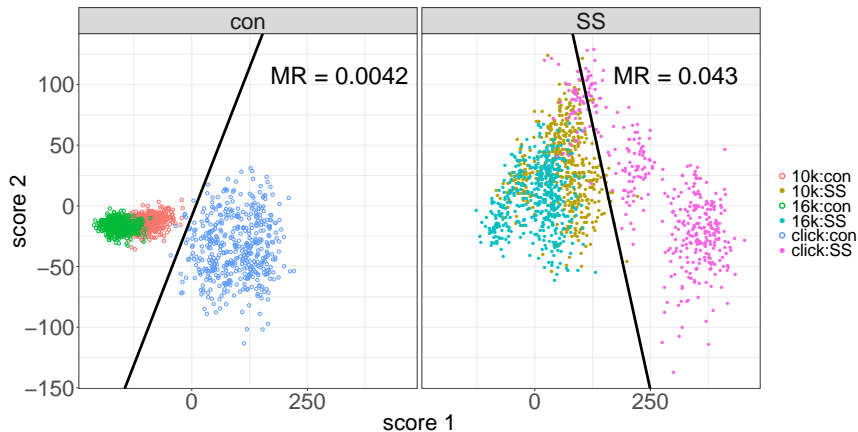
A – průměrné křivky,

B – 1. komponenta (plná), 2. komponenta (čárkovaně)

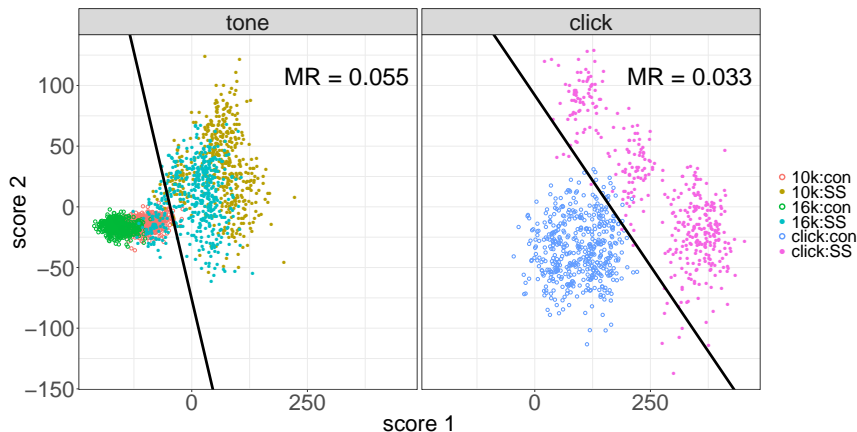
Auditory EPI

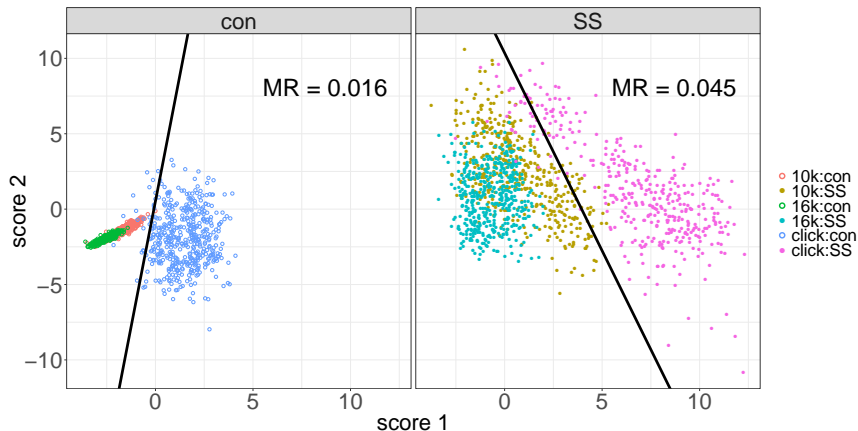
ML reprezentanti pro každou skupinu

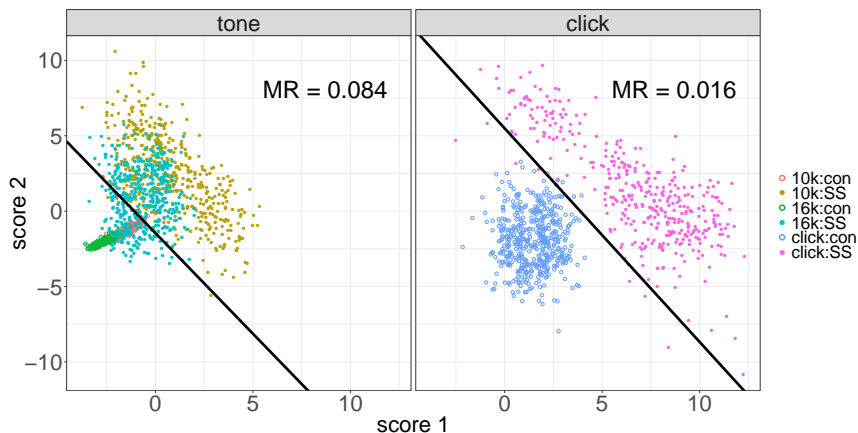
Koeficienty 1. a 2. komponenty pro funkce

Koeficienty 1. a 2. komponenty pro funkce

Koeficienty 1. a 2. komponenty pro 1. derivace

Koeficienty 1. a 2. komponenty pro 1. derivace

- Ferraty, F., Vieu, P., 2006. *Nonparametric functional data analysis: theory and practice*. Springer Science & Business Media.
- Kolářček, J., Pokora, O., Kuruczová, D., Chiu T.-W., 2018. *Benefits of functional PCA in the analysis of single-trial auditory evoked potentials*. Computational Statistics, accepted.
- Pokora, O., Kolářček, J., Chiu, T.-W., Qiu, W., 2017. *Functional data analysis of single-trial auditory evoked potentials recorded in the awake rat*. Biosystems 161, 67–75.
- Ramsay, J. O., Silverman, B. W., 2005. *Functional data analysis*, 2nd Edition. Springer, New York.
- Ramsay, J. O., Silverman, B. W., 2007. *Applied functional data analysis: methods and case studies*. Springer.
- Ramsay, J. O., Wickham, H., Graves, S., Hooker, G., 2017. fda: Functional Data Analysis. R package version 2.4.7.
<https://CRAN.R-project.org/package=fda>